

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 8122, 8123, 8124, 8125, 8126.
 Inzeratni oddelk: Ljubljana, Seloburgova ul. — Tel. 8492 in 2402.
 Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
 Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 4. — Telefon št. 190.
 Podružnica Jesenice: pri kolodvoru št. 200.
 Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
 Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutra“ izhaja vsak ponedeljek tujraj. — Naroča se posebej in valja po pošti prejemana 4 Din, po raznašalnih dostavljena 5 Din mesečno.

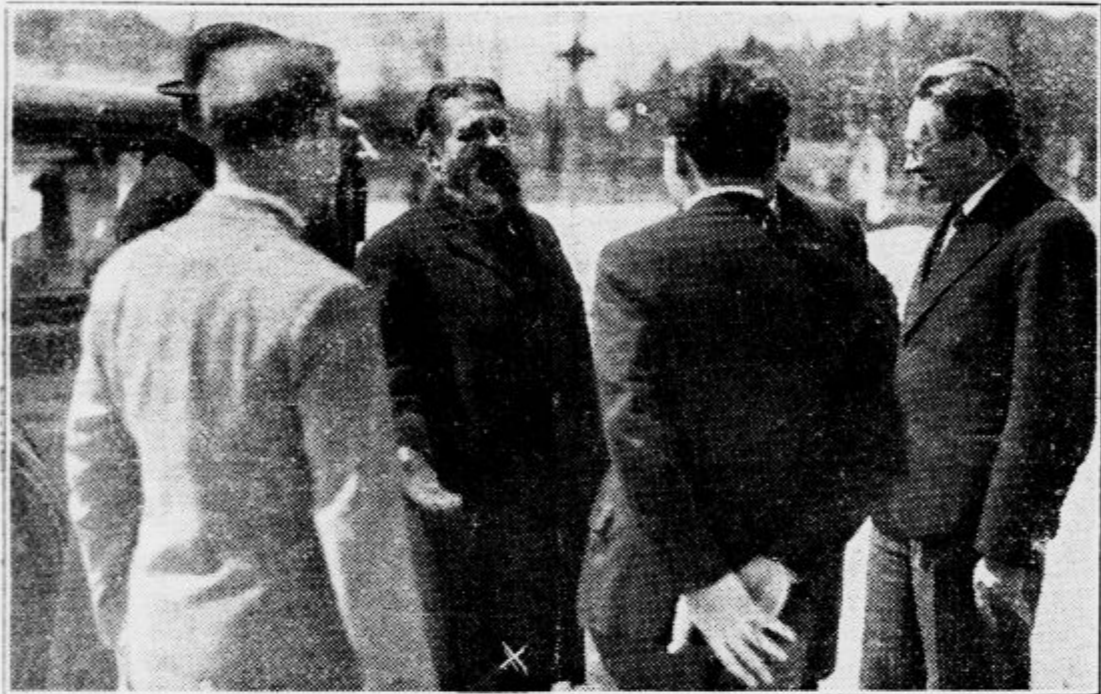
Uredništvo:
 Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 8122, 8123, 8124, 8125 in 8126.
 Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
 Celje: Kocenova ul. 8. Telefon št. 190.
 Rokopisni ne vračajo. — Oglasni po tarifu.

Albert Thomas

V soboto zvečer je v Parizu nenadoma preminul, zadet od srčne kapi

Pariz, 8. maja. p. Sinoči je docela nenadoma preminul Albert Thomas, direktor Mednarodnega urada za delo v Ženevi. Kot francoski državljani se je sinoči pripeljal iz Ženeve v Pariz, da bi izvršil pri današnjih volitvah svojo državljansko dolžnost. Ko je istopil na kolodvoru na St. Lazare, mu je postalo slabo. Zaradi tega je stopil v bližnjo kavarno. V garderobi pa se je nenadoma onesvestil. Hitro so ga prepeljali v bližnjo bolnico Beaujon, vendar pa je bila vsaka zdravniška pomoč zaman. Alberta Thomasa je zadela kap ter je ob 23.45 izdihnil v bolniški sobi, poleg ka-

tere je istega dne zjutraj umrl predsednik republike Doumer. Kljub temu, da je po mnenju zdravnikov vzrok smrti nedvomljiv, je policija uvedla preiskavo. Vest o smrti je izzvala v pariški javnosti veliko presenečenje. Vsi današnji listi povdarjajo, da pomeni smrt Alberta Thomasa za Francijo skoro enako hud udarec kakor smrt pokojnega Aristida Brianda, ker je bil pokojni Albert Thomas eden najmarljivejših delavcev na polju mednarodnega zblizevanja in mednarodne solidarnosti. Njegovo življensko delo je organizacija Mednarodnega urada za delo.

Albert Thomas (X) ob priliki svojega poseta v Ljubljani

Mednarodni urad za delo je postal pod vodstvom ravnatelja Alberta Thomasa velika moralna avtoriteta, katere se oklepajo z zaupanjem delavci in namestenci vsega sveta. V neprestanem stremjenju, da vpliva v vseh deželah na izboljšanje delovnih odnošajev in da jih dviga na enotno mednarodno stopnjo, je prepotoval Albert Thomas skoro ves svet. Na svojih potovanjih je zbiral povsod informacije in osebne vtise ter ustvarjal zveze, potrebne organizaciji Mednarodnega urada za delo. Ta organizacija je plod njegove inicijative in velike poštvalnosti. Med vojno je bil Albert Thomas državnik svoje velike francoske domovine in je že tedaj imel sestavljene načrte za najboljšo okrepitev svetovne demokracije, za katero so se borili zavezniki. Takoj, ko je bila vojna končana, je organiziral Mednarodni urad za delo na podlagi posebnega poglavja versailleske mirovne pogodbe XIII. del: delavsko zakonodajstvo, ki je tudi v veliki meri njegova zaslug. Po statutu je Mednarodni urad za delo razširjen na vse države, ki so članice Društva narodov. Zaradi industrijske važnosti je bila takoj po zaključeni mirovni pogodbi sprejeta vanj tudi

Nemčija. Organiziranje velike mednarodne socialne ustanove ni bilo lahko, toda ravnatelj Thomas je s svojo odločnostjo, poštvalnostjo in velikimi sposobnostmi premagal vse težave. Vsak čas je nastopal v središču kake druge države kot sijajen in prepričevalen govornik, vmes pa je neumorno delal kot publicist. V publikacijah, ki jih izdaja Mednarodni urad za delo v angleškem, francoskem in nemškem jeziku, je nešteto njegovih zanimivih in tehtnih prispevkov.

Albert Thomas je spoznal tudi našo državo in naš narod in sicer že v časih, ko so se ustvarjali temelji jugoslovenske države. V letih mirnejšega razvoja mu je bila naša država še posebno pricu ter so bila v ospredju njegovega zanimanja zlasti naša socialna politična vprašanja. Lani 24. aprila je Albert Thomas posejil tudi Ljubljano ter je imel ob tej priliki konferenco tako z zastopniki gospodarskih krogov, kakor tudi delavskih organizacij. Njegova smrt pomeni veliko izgubo tudi za Jugoslavijo, ki je imela v njem velikega zagovornika svojih socialnih teženj.

Uveljavljenje francoske preference za našo pšenico

Ministrski svet je z večerajšnjim dnevem uveljavil sporazum, sklenjen s Francijo o preferenčnem postopku za našo pšenico

Beograd, 8. maja. p. Na predlog ministrskega predsednika in zunanjega ministra ter v sporazumu s trgovskim in kmetijskim ministrom je ministrski svet sklenil, da se na osnovi pooblastila zvečanega o predčasem uveljavljenju mednarodnih sporazumov gospodarskega značaja z današnjim dnevem začasno uveljavljajo sporazum, sklenjen dne 19. aprila s Francijo o preferenčnem postopku za pšenico. Sporazum določa:

1. V želji, da pripomore k olajšanju prodaje žitaric v srednje-evropskih in vzhodno-evropskih državah, je francoska vlada izjemno pristala na to, da se lahko uvaža določen kontingent pšenice iz Jugoslavije v Francijo pod naslednjimi pogoji:
1. Kontingent se določijo v mesecu septembru o odnosu oktobru, ko bo že znan rezultat francoske žetve.
2. Kontingent ne sme presegati 10 odst. celokupnega francoskega uvoza pšenice.
3. Nakup se izvrši po običajnih pogojih s posredovanjem pooblaščenega jugoslovenske organizacije (Privilegirane izvozne družbe). Kupljena pšenica mora biti dobre kakovosti in mora odgovarjati potrebam francoskega trga.
4. Za pšenico se bo plačala svetovna cena in pobrala minimalna carina.
5. Uvoz dovoljenega kontingenta se mora izvršiti v roku, ki ga bo odredilo kmetijsko ministertvo.
6. Francoska vlada bo založila pri jugoslovenski vladi za uvoženo pšenico vsoto, ki bo odgovarjala razliki med svetovno ceno in ceno, ki jo bo smatrala Jugoslavija za primerno. Ta vsota bo določena vsako leto posebej po sporazumu med obema vladama ter ne bo smela presegati 30 odst. skupnega iznosa francoske carine.

Jugoslavija prizna kot protiuslugo francoski trgovini naslednje ugodnosti:

1. Postopek s farmacevtskimi specialitetami v Jugoslaviji, določen s sporazumom iz leta 1931, se izpremeni tako, da se: a) podaljša rok za registracijo specialitet od šestih mesecev na eno leto, b) da se cene farmacevtskih specialitet določijo po cenah, ki jih bodo označili zainteresirani francoski fabrikanti, pri čemer cene medicamentov z zaščitenim imenom ne smejo presegati več kakor za 20 odst. cene jugoslovenskih proizvodov.
2. Pogodbeno se omejijo carine za uvoz naslednjih proizvodov: šampanjec 115 zlatih Din, esence in toaletne vode 450, zobna pasta 210, puder in slično 420, žepke in umetna svila 1800. Škoplinice za vinograde 90 zlatih Din za 100 kg.

Sporazum je sklenjen za dobo treh let in se lahko po medsebojnem sporazumu podaljša od leta do leta. Sporazum se predloži v registracijo tudi agrarnemu odboru komisije za evropsko unijo.

Direktni potniški promet z Avstrijo

Beograd, 8. maja. AA. Generalna direkcija državnih železnih razglašala, da je od 5. maja ustavljeno direktno prevažanje potnikov samo v smeri iz Avstrije v Jugoslavijo, dočim se iz Jugoslavije v Avstrijo potniki še nadalje direktno prevažajo in prav tako se tudi direktno odpravljajo priljaga v obeh smereh. Direktno prevažanje potnikov med Jugoslavijo in Madžarsko v obeh smereh ni ukinjeno.

FRANCOSKE VOLITVE V ZNAKU ŽALOVANJA

Pod vtisom Doumerjeve smrti je zanimanje za volitve zelo padlo in je udeležba mnogo manjša nego pri prvih volitvah

Pariz, 8. maja. r. Francija preživlja usodne dneve. Včeraj je izgubila predsednika republike, sinoči je nenadoma preminul Albert Thomas, na katerega so bili Francozi upravičeno lahko ponosni, danes se bje ob volilnih žarah odločilna bitka, kdo bo v prihodnjih štirih letih vodil usodo francoskega naroda in države, v terek pa bodo zastopniki naroda volili novega predsednika republike. Zgodovina Francije še skoraj ne beleži v tako kratki dobi treh dni toliko važnih dogodkov.

Tudi današnje volitve so potekle pod vplivom teh dogodkov. Nikjer ni bilo one živahnosti, kakor je sicer običajna v volilni borbi. Mirno in trezno so francoski volilci izvršili svojo državljansko dolžnost, dasi morda še nikdar niso bili postavljeni pred tako težko nalogo, kakor danes. Na eni strani je bila v ospredju gigantska borba med levico in desnico, na drugi strani veliki zunanje-politični interesi, na katere bodo imele današnje volitve odločilen vpliv, a nad vsem je lebdele teža smrti predsednika republike, ki je padel kot žrtev zločinske roke, po vsej verjetnosti kot žrtev agenta one družbe, ki hoče z umori, nemiri in neredi izzivati kaos, da bi mogla doseči svoje politične cilje.

Kakšna je odločitev francoskih volilcev, ob uri, ko to poročamo, še ni znano. Ni pa dvoma, da bo francoski narod tudi v teh težkih trenutkih pokazal svojo legendarno treznost in hladnokrvnost, s katero je v zgodovini premagal že tolike notranje in zunanje težkoče ter da bo Francija izšla iz vsega tega ojačena na zunan in na znotraj, kar ne bo samo v interesu Francije same, marveč v interesu vse one Evrope, ki si želi miru in konsolidacije.

Pariz, 8. maja. r. Kljub temu, da je pričr tragično smrti predsednika republike Doumera stopilo zanimanje za volitve nekoliko v ozadje, vendar vsa politična javnost z največjo napetostjo pričakuje izida današnjih ožjih volitev.

Če se primirajo rezultati prvih volitev leta 1928 z rezultati prvih volitev minilo nedeljo, se vidi, da so levičarske skupine znatno napredovale ter da imajo mnogo izgleda, da si pribore na današnjih volitvah odločujočo večino. Leta 1928 so dobile desničarske skupine pri prvih volitvah 111 poslancev, letos pa 82. Levičarske skupine so imele 1928 leta 49 poslancev, letos pa 142. Razmerje med levico in desnico je bilo torej leta 1928 v korist desnice 111:49, dočim je letos v korist levice 142:80 že pri prvih volitvah. Z ozirom na sklenjene sporazume levičarskih skupin smatrajo v krogih, ki poznajo razmere in razpoloženje volilcev, za verjetno, da bodo dosegli levičarji veliko zmago. Ne izključujejo pa možnosti, da bi zadnji dogodki, zlasti pa atentat na predsednika republike lahko silno vpliva na volilce in pri današnjih ožjih volitvah izzvali sicer malo verjeten preokret.

Pariz, 8. maja. č. Volilna agitacija je po smrti predsednika republike Doumera popolnoma ponehala. Pariški listi so danes izšli črno obrobljeni ter so objavili obširna poročila o atentatu, dočim so prinesli o volitvah samo kratke beležke. Vse stranke so ukinile svojo volilno agitacijo in odpravile tudi vse volilne shode, tako da je sobota, ko navadno doseže agitacija kulminacijo, potekala popolnoma mirno. Edino komunisti so imeli vse svoje napovedane shode po programu. Na nekem njihovem shodu v Parizu, na katerem je govoril znani komunist Rapaport, so komunisti pretepli mladeniča, ki je delil letake nasprotne stranke. Mladenič je bil hudo ranjen prepeljan v bolnico.

Pariz, 8. maja. g. Po dosedanjih poročilih so volitve potekle po vsej Franciji mirno in brez incidenta. Volilna udeležba je bila v dopoldanskih urah močnejša kot popoldne. Vsekakor je gotovo, da je bilo za te volitve manj zanimanja kot za prve, in bo udeležba mnogo manjša.

Prvi rezultati

Pariz, 8. maja. g. Iz posameznih volilnih izidov, ki so dospeli do polnoči, je razviden porast radikalne socialistične stranke. Socialisti so v splošnem narasli, dočim so komunisti popolnoma propadli. Doselej so bili pri drugih volitvah izvoljeni:

52 socialistov, 16 republikanskih socialistov, 70 radikalnih socialistov, 44 neodvisnih radikalov, 37 levičarskih republikancev, 13 ljudskih demokratov, 49 pristašev Marina, 19 članov skrajne desnice, 3 neodvisni komunisti in 1 komunist.

V Marinovi skupini je všteta tudi Maginotova, tako da je število Marinove skupine znatno manjše. Izmed znanih politikov so propadli

vodja komunistične frakcije Cachin v 18. pariškem okraju, dočim je komunistični poslanec Marty propadel proti socialističnemu kandidatu. Tudi državni podtajnik v Tardieujevi vladi Gaston Gerrard je v Pichonu propadel proti socialističnemu kandidatu. V Versaillesu je propadel znani poslanec centruma Defels proti zunanje-političnemu uredniku lista »Humanite« komunistu Beryju.

Pariz, 8. maja. Po volilnih izidih, znanih o polnoči, je razmerje mandatov po drugih volitvah naslednje:

skrajna desnica, rojalisti in bonapartisti, 3 (prej 7),

desničarska Marinova skupina, neodvisni poslanci desnice in krščanski demokrati 21 (plus 72, prej 144),

desni centrum, Tardieujeva in Maginotova frakcija 17 (plus 32, prej 96), centrum in levi centrum 16 (plus 24, prej 87),

Herriotovi radikalni 24 (plus 60, prej 107),

socialistični republikanci in neodvisni socialisti 15 (plus 17, prej 48),

socialisti II. internacionale 26 (plus 41, prej 14),

komunisti in neodvisni komunisti 9 (plus 2, prej 12).

Po dosedanjem volilnem izidu je skrajna desnica pridobila 9, izgubila 1 mandata, desnica je pridobila 2, izgubila 9, desni centrum pridobil 69, izgubil 15, centrum in levi centrum je pridobil 5, izgubil 12, radikalni so pridobili 15, iz-

gubili 2, socialistični republikanci in neodvisni socialisti so pridobili 4, izgubili 4, socialisti pridobili 15, izgubili 7, komunisti in neodvisni komunisti pridobili 5, izgubili 3 mandate.

Zmaga opozicije

Pariz, 9. maja. g. Kmalu po polnoči so prispeli rezultati iz glavnih volilnih okrožij. Ze iz teh rezultatov je razviden velik porast levičarskih strank, in vse kaže, da si bodo priborile odločujočo večino. Po rezultatih, ki so bili znani ob 1. zjutraj, so dobile stranke dosedanje opozicije skupno 257 mandatov, stranke dosedanje vladne večine pa 219 mandatov. Manjkajo še podatki iz nad sto okrožij, v katerih pa imajo levičarske stranke več izgleda na zmago kakor desničarske. Zaradi tega računajo v političnih krogih, da bodo levičarske skupine dosegle veliko večino.

Poraz avtonomistov v Alzaciji

Mulhouse, 8. maja. AA. Pri današnjih ožjih volitvah je bil izvoljen Vallach, levičarski republikanec in protiautonomist. Potoikel je socialista Frunbacha.

Strassbourg, 8. maja. AA. Tu je bil danes izvoljen socialist Weil, ki je s tem potolkel avtonomističnega kandidata Schalla.

Žalovanje v Franciji

Včeraj so položili Doumerjevo truplo na mrtvaški oder. Sožalne izjave — Žalovanje na našem dvoru

Pariz, 8. maja. r. Ze od zgodnjih jutranjih ur tvori v centru Pariza ležeča ulica Faubourg St. Honore, kjer se nahaja elizejska palača, bivališče predsednika republike, cilj mnogih tisočev, ki se zbirajo v nemt žalosti pred zaprtimi vhodi palače, ki tvori sedaj zadnje bivališče predsednika Doumera. Glavni vhod, kjer so se poprej vrstili najsjajnejši sprejemji, je zaprt. Po dvoriščih in dvoranah velike palače vlada grobna tišina.

Včeraj so posneli posmrtno masko Doumerja, nakar je bilo truplo balzamirano in položeno na mrtvaški oder v slavnosti dvorani. Ob odru tvorijo častno stražo adjutanti predsednika. Dostop k mrtvaškemu odru je bil danes dovoljen samo diplomatom, politikom in drugim odličnikom, zutri pa bo dopuščjen dostop občinstvu. Ze danes pa so ves dan ogromne množice oblegale elizejsko palačo in tako izkazovale zadnjo čast mrtvemu predsedniku. Raz vsa poslopja plapolajo črne zastave, na državnih poslopih pa vihrajo trikolorne

znak žalosti na pol droga. Vsi višji uradniki in oficirji nosijo v znak žalovanja črne trakove. Gledališča in zabavišča so zaprta. Ze danes so pričeli prihajati v Pariz mnogi odličniki iz inozemstva, pa tudi deputacije, ki se bodo udeležile pogreba. Predsednik vlade in rodbina Doumerja so prejeli na tisoče sožalnih brzojav in tjav z vseh delov sveta. Posebne sožalne tvarez so poslali angleški, belgijski, jugoslovenski, italijanski, danski in švedski kralji, predsednik Zedinjenih držav, Hindenburg, Mussolini, papež in neštivilni drugi.

Zastopnik kralja pri pogrebu

Beograd, 8. maja. M. Nj. Vel. kralj je odredil, da ga zastopa na pogrebu predsednika francoske republike Doumera Nj. Vis. knez Pavle. Spremljal ga bo kraljev prv adjutant general Jecmenič. Povodom smrti predsednika francoske republike je tudi na našem dvoru odredjeno 7 dnevno dvorno žalovanje, ki bo trajalo od 7. do 13. maja.

Izvolitev novega staroste ČOS

Za naslednika dr. Scheinerju je bil izvoljen dosedanj podstarosta dr. Bukovsky — Otvoritev zletnih svečanosti v Pragi

Praga, 8. maja. h. Danes dopoldne je odbor ČOS izvolil naslednika umrlemu starosti dr. Scheinerju, dosedanjega prvega podstaroste dr. Stanislava Bukovskega, ki je vršil posle prvega podstaroste od leta 1931. Dr. Bukovsky je po poklicu praktični zdravnik in Pragi in šefzdravnik bolniške blagajne državnih uradnikov ter pravzaprav prav danes 43-letno rojstva. Novi starosta je po rodu iz Viškova na Moravskem.

Popoldne je novi starosta otvoril uvodne zletne svečanosti v spomin na prvi sokolski zlet, ki je bil dne 18. junija l. 1882., torej pred 50 leti na Strelnem otoku v Pragi. Na istem mestu se je danes vršila spominska svečanost, ki jo je smatrali kot otvoritev zletnih prireditev. Slavnostni nagovor je imel novi starosta dr. Bukovsky, za njim pa je poročalo več vodilnih sokol-

skih funkcionarjev o dosedanjih pripravljanih delih za zlet. Svečanost je bila tem pomembnejša, ker je živo priklicala v spomin prvi sokolski zlet pod vodstvom dr. Miroslava Tyrša, ki se je razvil za takratne razmere v močeno manifestacijo sokolske ideje. Na čelu spreveda je korakal Tyrš z dvema funkcionarjema, za njim pa so se vrstile vrste borcev, 720 po številu. Po 50 letih se je to število za 50-krat povečalo. Za borci so korakali gostje, in sicer sokolske enote iz Amerike, nato pa zastopniki Sokola iz Ljubljane in Zagreba ter Čehov z Dunaja. Posebnih ovacij občinstva so bili takrat deležni slovenski in hrvatski Sokoli. Izmed čeških Sokolov, ki so sodelovali na prvem sokolskem zletu, živi samo še eden, in sicer starosta enote v Kolínu, Prager.

Zemeljski plaz zasul dve hiši

Pri Lyonu je večerj zasul zemeljski plaz dve veliki stanovanjski hiši Nad 30 ljudi pokopanih pod razvalinami

Pariz, 8. maja. g. Blizu Lyonu v okolici Calluire se je utrgal davi velik zemeljski plaz. Obronki griča, ki jih je spodjedala voda zadnjega deževja, so se zvalili v dolino in popolnoma pokopali dve stanovanjski hiši. Po prvih poročilih je bilo v teh hišah 52 najemnikov, med katerimi je najmanj 30 oseb našlo smrt pod razvalinami. Doselej so izkopal 10 oseb iz vrhnih nadstropij, deloma lahko, deloma hudo poškodovanih. Tri osebe, ki so bile ranjene pri reševanju, so morali prenesti v bolnico. Vzrok katastrofe je bil, da je popustil 30 metrov visok oporni zid, ki ga je izpodkopal voda. Zemeljska plast se je utrgala in pokopala hišo pod seboj. Nesreča se je zgodila točno davi ob 8.45. Ena izmed zasutih poslopij je bila šestnadstropna hiša, na katero se je zvalilo več tisoč kubičnih metrov

zemlje in kamenja. Na kraju katastrofe je zaradi popokanja plinovih cevi nastal požar, ki ga gasilci že pozno popoldne niso mogli pogasiti. Opoldne so morali reševalna dela prekiniti, ker je prvemu plazu sledil drugi, ki pa ni imel hujših posledic. Bivši ministrski predsednik in lyonski župan Herriot, ki je osebno vodil reševalna dela, je bil ob tej priliki v smrtni nevarnosti, ker je kot zadnji zapustil razvaline, ko se je utrgal nov plaz, ki bi bil lahko zopet zasul množico ljudi, zaposlenih pri reševanju. Poveljnika orožništva, ki je stal v neposredni bližini Herriota, je zadel velik kamen in mu razbil koleno. Popoldne so prišli na kraj nesreče vojaški oddelki, ki pomagajo pri reševanju. Malo je upanja, da bi pod razvalinami pokopane žrtve rešili še žive.

DR. MARINKOVIĆ O CILJIH JRKD

Velika shoda JRKD v Nišu in Novem Sadu - Treba je združiti vse moči, da v složnem delu prebrodimo vse težkoče

Niš, 8. maja. M. Za danes je bila sklicana v Nišu konferenca zaradi izvolitve začasnega odbora JRKD Moravske banovine. Konferenca se je vršila v hotelu »Kazina«; ker pa je razen velikega števila delegatov došlo tudi mnogo kmečkega prebivalstva iz okolice, so jo pretvorili v shodo na prostem pred hotelom samim. Na zborovanju so došli davi predsednik vlade dr. Voja Marinković, predsednik Narodne skupščine dr. Kosta Kumanudi, predsednik glavnega odbora JRKD Nikola Uzunović, minister za kmetijstvo Juraj Demetrovič, minister za telesno vzgojo dr. Kraljevič ter okoli 30 narodnih poslancev in senatorjev. Po govoru predsednika Nikole Uzunovića je izpregovoril zbrani množici predsednik vlade

dr. Voja Marinković

Ki je med drugim izjavil: Delo, ki ga pričanjamo, ni čisto strankarsko, temveč je

veliko narodno in državno delo

S sprejetjem nove ustave smo se pričeli vračati k normalnemu političnemu življenju, ki pa ne more biti pravilno, ako se narod ne opredeli pravilno politično. Ustava in zakon sta samo okvir, vsebino pa predstavljajo zdrave politične sile, politične skupine. To politično življenje ne more biti pravilno, ako je opredeljeno izvršena nepravilno, najbolj nepravilno pa je, ako se ne izvrši glede na velika vprašanja, pred katerimi stoji naš narod in država, temveč po zgodovinskih, lokalnih, verskih in plemenskih vidikih. V tem primeru se ustvarja veliko število malih skupin, po takem sistemu politične opredelitve pa ne more priti

do pravega izraza narodna volja

ker je za splošne politične razmere popolnoma vseeno, kaj misli en sam narodni poslanec ali ena sama politična skupina. Na državno politiko ima vpliv in o državni politiki odločuje — zakone ustvarja večina parlamenta — voliče je tedaj, ako istočasno ve, kakšna bo ta večina. V naši državi smo imeli v prejšnjem parlamentarnem življenju veliko strank, zaradi česar narod, čeprav je najsvobodnejše glasoval, ni mogel vedeti, za kaj je na koncu koncev glasoval, ker o politični, parlamentarni večini ni odločalo glasovanje naroda, pri katerem bi lahko vsakdo odkrito povedal, za čim stremi, temveč se je kasneje ta politična parlamentarna večina kovala šele v Narodni skupščini, povsem nasprotno onemu, ker se je v času volitev govorilo. Tako je prišlo do povsem nenaravnih koalicij, do raznih avitičnih parlamentarnih kombinacij, ki so bile pravi vzrok neuspehov našega prejšnjega parlamentarnega življenja. Mi ne smemo dopustiti v interesu države, v interesu nas samih, da bi šlo politično življenje še dalje po prejšnji poti. Tega ga moramo obvarovati, ako hočemo, da zagotovimo

svoboden izraz narodove volje

Ni dovolj, da se to izrazi samo v zakonu, temveč hočemo, da ta zakon določa tudi vsa jamstva za svobodno izražanje narodne volje. Želimo, da bi se narod ne varal, temveč da bo vedel, kakšna parlamentarna večina ima delati in da bodo voliči vedeli, kako bodo njihovi poslanci postopali v Narodni skupščini. V naši državi obstaja osnovno vprašanje, ki je važnejše kakor vsa druga, ker so vsa druga odvisna od njega. To je vprašanje, ali hočemo edinstvo naroda in države, unitarizem, ali pa hočemo federacijo in separatizem. (Burni vzkliki: Živelo edinstvo!) Dokler to vprašanje ne bo rešeno, dokler bodo v naši državi elementi, ki ne stojijo na načelu naravnega in državnega edinstva, se ne moremo deliti na drugih osnovah. To

prvo osnovno vprašanje

se mora najprej odpraviti z dnevnega reda. Narod mora biti najprej pozvan, da najprej o tem vprašanju pošlone glasuje in ne ob enem o 99 drugih. Šele potem, ko se ugotovi, da je ozromna večina naroda za edinstvo naroda in države, za unitaristično politiko, se more razpravljati o drugih vprašanjih, ki so zelo važna, toda manj od prvega. (Burno odobravanje.) Povsem je naravno in potrebno, da se vsi sporazumemo, da rešimo to vprašanje skupno, kakor smo ga pričeli skupno reševati l. 1912. Danes se ne smemo več vpraševati, ali je bilo ono dobro ali ne. Vsi srbijanski politiki bi morali misliti o tem prej, pred l. 1912, preden je šel narod v prvo vojno, v drugo in v tretjo. Danes se ne sme več porušiti, kar smo s tolikimi žrtvami osnovali. To je zahteva drugih ljudi, ki za to, kar se je delalo, za preteklost, ne nosijo nobene odgovornosti. To je tudi razlog, zaradi katerega smo pokrenili akcijo nove politične opredelitve. Mi smo jo prvi pokrenili, kajti ako izvršujemo to opredelitev naj tej osnovi, se bodo morali vsi oni, ki se z nami ne strinjajo, opredeliti na isti osnovi. In kadar bo narod imel črno in belo, levo in desno, ter bo vedel, katero izmed dveh stvari hoče, bo šele mogel svobodno odločati, kaj hoče in kako naj se država uredi. Če se ugovarja, da je današnji čas težaven zaradi velike gospodarske krize, ki je obšla ves svet in naravno tudi našo državo, da sedaj še ni primeren za opredeljevanje, temveč je treba počakati še nekaj časa, da kriza mine, sem mnenja, da to ni pravilno prav zaradi tega, ker imamo v teh težkih časih izvršiti velike stvari, in ker je

treba zbrati in združiti moči

ako hočemo samo to vprašanje resno in pametno rešiti. Tega ne razumejo vsi. So ljudje, ki razširjajo razne glasove med narodom, računajoč s tem, da bi škodovali vladi in režimu, toda istočasno škodujejo vsemu narodu. Te vesti slabše zaupanje, kar je ono, na čemer bolega gospodarsko življenje vseh narodov. To ne govorim samo jaz, po vsej Evropi je zlasti danes ugotovljena resnica, da ima današnja gospodarska in finančna kriza svoj vzrok v krizi zaupanja. In kadar se to zaupanje izpodkopa, se kriza povečuje in se zdi še težja ter škodljivša. Prav zato, ker živimo v krizi, je potrebno, da se čim dvakrat in pravilneje opredelimo. Prvi kratik je odredila vlada, naj se v krajih, prizadetih od poplav, kjer je ži-

vina oslabela ali je pa sploh ni, odredi, da se poljedelski posli izvrše z združenimi močmi. Slično je tudi potrebno, kadar se ima izvršiti veliko narodno in državno delo, ko nastopi kriza in ko nastopijo težkoče. Zato smatramo, da je prav v sedanjem trenutku treba izvršiti to našo opredelitev. Srečen sem, ker se je na tem zborovanju zbralo toliko ljudi, ki vedo, kaj je politika, ki nosijo odgovornost, da nosijo odgovornost tudi za ono, kar je sedaj potrebno, namreč, da se naša država usmeri k stalnemu in sigurnemu napredku. Zato se zahvaljujem za udeležbo vsem navzočim in vas pozdravljam s: Živelj!

Govor predsednika vlade dr. Marinkovića so zborovalci sprejeli z burnim odobravanjem. Nato sta govorila še minister za kmetijstvo Juraj Demetrovič in narod-

ni poslanec Dragutin Perko. Na koncu je bil izvoljen začasni banovinski odbor, ki mu predseduje Nikola Uzunović.

Velika konferenca v Novem Sadu

Novi Sad, 8. maja. M. Na današnji banovinski konferenci JRKD v Novem Sadu je bil izvoljen začasni odbor. Zborovanja so se udeležili ministri Boža Maksimović, Dragutin Kojić, Lazar Radičević, mnogi narodni poslanci in senatorji kakor tudi množičevini zastopniki prebivalstva banovinske banovine. Na zborovanju je govoril prvi minister Dragutin Kojić, ki je v svojem govoru poudarjal potrebo organiziranja JRKD, nato pa sta govorila še minister Boža Maksimović in narodni poslanec dr. Slavko Šećerov. Z zborovanja je bila poslana pozdravna brzojavka zborovalcem JRKD v Nišu. Žil.D tid fsa mia mga mga mgamgm

Vinarski kongres v Ptujju

Občni zbor Vinarskega društva dravske banovine - Slavnostna otvoritev kongresa in velike vinske razstave

Ptuj, 8. maja

VI občni zbor Vinarskega društva za dravsko banovino v Mariboru se je vršil sinoči v pujskem Narodnem domu v Ptujju. Občnega zborja se je udeležilo nad 52 delegatov v raznih podružnicah iz dravske banovine. Zborovanje je otvoril predsednik narodni poslanec g. Lovro Petovar, ki je predvsem pozdravil zastopnika ministrstva za kmetijstvo g. Rankovića in Beograda, zastopnika banske uprave inž. Zidanška, zastopnika Kmetijske družbe ravnotolja inž. Lana iz Ljubljane in pujskega župana g. Jeršeta. Nato je poročal o dobrih in slabih lastnostih trošarskega zakona za vinogradnike kakor tudi glede na izdelavo špirt in kisa.

Obširno poročilo je podal o poslovanju v preteklem letu tajnik Vinarskega društva g. Zaba vnik, ki je obenem navedel tudi blagajniško poročilo in poročilo urednika za vinogradništvo in kletarstvo pri »Kmetovalcu«. Društvo šteje 2544 članov in ima 15 podružnic.

Glavne prireditve: v dneih od 10. do 12. maja lani vinska razstava in sejem v Mariboru; enaka razstava je bila nato v jeseni na ljubljanskem velesjumu. Na seji glavnega odbora 16. aprila letos se je določil končni trsnj sortiment za dravsko banovino. Cene vina pri producentih so prenižale, ne krijejo niti pridelovalnih stroškov. Upati je, da bo novo trošarski zakon prinesel pravičnejše razmere. Meje so našim vinogradnikom z vsakim dnem bolj zapirajo, navezani so bolj in bolj na konzum v lastni državi. Treba bo poskrbeti, da se produkciranje vina poceni, kakovost pa izboljša. Zahvala velja banski upravi, ki vedno kaže pravo umevanje za težnje Vinarskega društva in vsem, ki ga podpirajo. Denarni promet izkazuje dohodkov 177.689 Din, izdatkov pa 142.802 Din in je znašalo čisto premoženje 31. decembra 1931 34.886 dinarjev.

Pri volitvah so bili izvoljeni v novi odbor: predsednik Lovro Petovar iz Ivanjke, podpredsednik minister v p. Ivan Vesenjaj iz Maribora, kot odborniki pa Fran Pečnik z Bizeljskega, Fran Kafol iz Ljubljane, Clotar Bouvier in Karel Korac iz Gornje Radgone, Fran Kerin od Sv. Križa pri Kostanjevici, Fran Gombač iz Ljubljane, Stanko Trojak iz Dolnje Lendave, Ivan Serbinek od Sv. Kungote, Josip Zupanc iz Ptujja, Fran Brumen ml. iz Grabij pri Ljutomeru, Jakob Znidrič iz Ljutomera in Josip Zabavnik iz Maribora. — Slednjič so zborovalci obravnavali razne predloge podružnic o vinočutih, šmarnici, deviznih predpisih, izvozu vina, cenah galice, zemljiškem davku itd. Tozadevni predlogi so bili sprejeti v resolucijo, ki je bila danes predložena vinogradniškemu kongresu. Občni zbor je trajal zaradi obširnega gradiva, ki se je obravnavalo, pozno v noč.

Kongres vinogradnikov

Ob veliki udeležbi delegatov podružnic Vinarskega društva za dravsko banovino, vinogradnikov in drugega občinstva je bil otvorjen danes ob 9. dopoldne v Narodnem domu četrti vinogradniški kongres. Otvoril ga je predsednik vinarskega društva narodni poslanec Lovro Petovar, ki je pred vsem

pozdravil navzočega zastopnika ministra za kmetijstvo načelnika Rankovića, zastopnika bana načelnika Zidanška, zastopnika zbornice za TOI Milka Senčarja in Zadravca, direktorja Kmetijske družbe in Ljubljani inž. Laha, univ. prof. inž. Šermana, ki se nahaja z visokošolski agronomi na ekskurziji, pujskega mestnega župana Jeršeta, narodnega poslanca Krečičja, sreskega podnačelnika dr. Bratino in druge. Kongres je odposlal udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju kot zaščitniku vsega kmetijstva, in pozdravne brzojavke ministrskemu predsedniku dr. Marinkoviću, ministru za kmetijstvo Demetroviću in banu dr. Marušiču.

Pred prehodom na dnevni red je pozdravil kongres načelnik g. Ranković, za njim pa župan Jerš. Predsednik Lovro Petovar je obširno poročal o položaju vinogradništva v dravski banovini. Kongres se je izrekel proti vsakemu monopoliziranju izvoza vina. Kletarski nadzornik banske uprave v Ljubljani inž. Lukman je izčrpno poročal o sestavi trsnega sortimenta za dravsko banovino. Trsnj izbor je razdeljen na 11 okolišev, ki se zopet delijo v posamezne dele, v katerih se bodo gojile gotove vrste vina. Poročal je tudi o ureditvi trsnic. Privatni trsničarji bodo morali prodajati in oddajati vinogradnikom le trte, ki so določene za posamezen sortiment. Od razumevanja in zavednosti posameznih vinogradnikov je odvisno, ali se bo kvaliteta vinskega pridelka v dravski banovini v bodoče dvignila, da bo domači pridelkec cenjen v domovini in v tujini. Poročilo o izvozu vina v inozemstvo je podal namesto odsotnega Nikole Petriča, direktorja vinske sekcije PAB v Beogradu g. Lovro Petovar. Kongres je slednjič sprejel obširno resolucijo o zahtevah naših vinogradnikov.

Otvoritev vinske razstave

Ob 11. so zborovalci odšli v društveni dom k otvoritvi druge vinske razstave in vinskega sejma, kjer so se zbrali med tem v veliki dvorani, spremljeni v okusno dekorirano vinsko klet množičevini gostje iz raznih krajev naše domovine in inozemstva. G. Ludvik Sagadin je pozdravil vse prisotne, posebej se zastopnike oblastev. Načelnik g. Zidanšek je prečital pismo bana dr. Marušiča, ki izraža obžalovanje, da se zaradi uradnih zadržkov kot pokrovitelj vinske razstave ne more udeležiti, želi pa največjega uspeha tako za producente, kakor za konzumente. Načelnik Zidanšek je nato otvoril razstavo.

V okusno aranžiranih paviljonih je razstavljenih nad 3000 butelik raznih vrst vina, ki ga je poslalo nad 80 razstavljalcev iz raznih krajev banovine. Najdež vina od l. 1927 do l. 1931. Razen tega so razstavljene razne vinogradniške in kletarske potrebšćine.

Popoldne so se odpeljali množičevini gostje in akademiki agronomi na dveh avtobusih na izlet v Haloze.

Zahteve delavstva

Z zakonskimi ukrepi naj se onemogoči nadaljnje zniževanje mezd, pobija draginja in uredi stanovanjsko vprašanje - Gospodarski krogi so proti omejevanju poslovne svobode

Beograd, 8. maja. p. V prostorih Delavske zbornice se je vršilo danes veliko zborovanje delavcev in nameščencev, ki ga je sklicala Zveza delavskih sindikatov. Sprico splošne gospodarske krize in velike brezposelnosti, kakor tudi stalnega nazadovanja delavskih mezd je vladalo za zborovanje veliko zanimanje ter se ga je udeležilo veliko število delavcev in nameščencev iz Beograda in okolice, pa tudi delegati iz notranjosti države. Na zborovanju je bilo v glavnem govora o pretiranih cenah življenjskih potrebšćin, zlasti pa o previsokih najemninah. Po poročilih, ki sta jih podala tajnik Uedinjenega delavskega sindikalnega saveza Bogdan Krekić in tajnik Glavnega delavskega saveza Milorad Belić, je bila sprejeta resolucija, ki v glavnem zahteva:

1. Z zakonskimi določbami naj se določijo minimalne delavske meze in z javno kontrolo ob sodovanju delavskih organizacij onemogoči nadaljnje zniževanje delavskih plać. Pri tej akciji naj se upošteva svobodne delavske sindikalne organizacije in omogoči sistematično dviganje delavskih

mezd potom organizirane delavske samopomoči.

2. Čimprej naj se sestane gospodarski svet, ki naj izdela državni gospodarski program, pri čemer naj se upošteva tudi delavske težnje.

3. Takoj naj se izdajo pismeni ukrepi proti draginji, da se onemogoči nesolidna trgovina.

4. Čimprej naj se izda stanovanjski zakon, ki bo omogočal obenem pospešeno gradnjo malih delavskih stanovanj. S stanovanjskim zakonom naj se maksimirajo najemnine v starih hišah na osnov predloženih cen tako, da bo znašala relacija 1:10. V novih hišah naj se regulirajo cene stanovanj in lokalov tako, da vloženi kapital ne bo donosil nad 4-odstotne rente. Upoštevaajo pri tem 35-letno amortizacijsko dobo. Stanovanje in lokali, ki bi bili prezni nad 3 mesece, naj se pristilno oddajo. Odpovedni rok naj se določi enotno za vso državo na en mesec. Za dobo gospodarske krize, brezposelnosti in nestalne zaposlitve naj se plačujejo najemnine za

nazaj, najkasneje do 5. prihodnjega meseca.

Resolucija bo izročena vladi, senatu in narodni skupščini.

Beograd, 8. maja. p. V dvorani Trgovske zbornice se je vršila sinoči konferenca zastopnikov vseh gospodarskih zbornic in raznih gospodarskih organizacij. Razpravljali so o načrtu zakona za pobjanje dra-

ginje, ki se, kakor znano, nahaja sedaj pred senatom. Vsi govorniki so se izjavili proti ponovnemu uvajanju tega zakona povdarjajoč, da so taki ukrepi v dobi splošne krize, ko je dosegla konkurenčna borba vrhunec, nepotrebni. Sklenjeno je bilo, da bodo sklepi konference v posebni spomenici predloženi merodajnim krogom, zlasti senatu in Narodni skupščini.

Roparski napad vrhu Gorjancev

Neznani roparji so napadli dva sejmarja - Eden jim je ušel, drugega pa so nevarno ranili in cropali

Novo mesto, 8. maja.

Včeraj dopoldne se je napolil posestnik in mizarski mojster 52 letni Anton Rangus iz Stranj pri St. Jerneju na sejem, ki se je vršil onkraj Gorjancev v Susici, kamor je šel preko Javorovce. Bil je dogovorjen z ženo lesnega trgovca v Metliki go. Slavo Marunovo, s katero je v poslovnih zvezah, da se sestaneta na sejmu in pri tej priliki likvidirata neke račune. Po opravljenih poslih je Rangus krenil v gostilno k »Stefanusu«, kjer se je malo okrepčal, nato pa se je podal v družbi vaščana 26 letnega Karia Blatnika zopet preko Gorjancev domov. Blizu gozdnatega vrha Brežjaka na samotnem kraju so zdajci planili iz zasede trije maskirani roparji, oboroženi z repetirnimi pištolami. Vsi trije so hkrati naprili na samotna potnika svoje revolverje in zavpili »Stojte!

Ta nenadni napad je zelo preplašil Rangusa in Blatnika, ki sta se podala v beg nazaj proti Susici. Blatnik, ki je bil urediši, je kmalu prehitel Rangusa. Roparji so oddali na begunca več strelcev, ki pa k sreči niso nikogar zadeli. Blatnik jim je sročeno ušel, Rangusu pa so začele pešati moči. Naposled se je še spodknil na drevesni

korenini, padel in obležal. Tako so ga roparji dohiteli, ga obkolili z revolverji in vpili nad njim: »Daj amo novce«. Eden izmed roparjev pa mu je pokleknil na prsi in ga udaril z ročajem svoje pištole po glavi tako silno, da mu je na temenu prebit lobanja. Nezavestnega Rangusa so roparji odvezli 550 Din gotovine, srebrno žepno oro, dozo, polno cigaret, žepni nož in steklenico slivkove.

Po izvršenem dejanju so roparji izgnih onkraj Gorjancev proti hrvaški strani brčkone v prepričanju, da bo Rangus podlegel poškodbam. Rangus, ki je močne telesne konstitucije, se je čez nekaj časa zavedel in se z največjo muko priprljal nazaj v Susico, kjer mu je zdravnik nudil prvo pomoč. Domačini so ga nato prepeljali na njegov dom. Izkazalo se je, da so rane, ki jih je Rangus dobil pri roparskem napadu, mnogo nevarnejše, kakor so sprva mislili. Zaradi tega so morali davi Rangusa prepeljati v kandijsko bolnico.

Vest o roparskem napadu je izzvala med prebivalstvom veliko razburjenje. Orožniki so pridno na delu, da roparje izsledijo in izroče roki pravice.

Danes med 10. in 13. uro zbiralna akcija Rdečega križa!

Nevihita nad Ljubljano

Silovito dopoldansko neurje je podiralo drevje v mestu in okolici - Dež do večera

Ljubljana, 8. maja.

Letošnji maj je še ves aprilski. Lepega vremena uživamo malo, neprestano nagaja dež. Sicer smo še vedno potrpehli, da se je končal režim znanih treh ledenih svetcev, toda letošnja njihova sezona je kar izredno dareljiva z vremenskimi nagajivostmi, med katerimi je bil današnji vihar gotovo najhujši. Že vso noč je nad Ljubljano in okolico deževalo in se je okrog vgoval in po ulicah preganjal vihar. Višek je nevihta dosegla danes dopoldne med 10. in 11. uro. Od juga je prihrumel orkan, ki je pripodil črne oblake, iz katerih se je med bliskom in grómom zila velika ploha. Vihar je v mestu takoj pregnal vse ljudi z ulic v varna zavetja. Kmalu so se pokazale tudi posledice njegovega puščenja. V Zvezdi se je gladko odlomil tik pri tleh star trhel kostanj in padel na ograjo v smeri proti »Zvezdi«. Padec bi bil kmalu usoden za vrhiški avtobus, ki je stal tam blizu. Padli kostanj je v ograjenem prostoru porušil tudi krasno palmo in povzročil mestni občini precejšnjo škodo. Z druge strani pa je tresčila na pot tudi težka veja. Dokaz, da so kostanji in Zvezdi že res zreli za posekanje. Tudi v Tivolju in po raznih nasadih je vihar povzročil precejšnjo škodo.

Opoldne se je sicer za eno uro zjasnilo, nato je pa vse popoldne do večera v presledkih deževalo. Ljubljancani so seveda večinoma ostali doma, ali pa se podali samo v najbližjo okolico.

Siloviti vihar je divjal tudi v okolici čez polja in polomil komaj posajene fižolove

prekrije, pripogibal drevje do tal in lomil suhe veje. Prav posebno huda ura je divjala, kakor nam poročajo, nad Kamnikom. Nevihta je trajala od pol 11. čez opoldansko uro. Nad Samčevim predorom v Kamniku, na prehodu med Šutno in Glavnim trgov, je vihar podrl visok jesen, ki je v velikim treskom padel na železno ograjo na klanec in jo polomil. Promet po glavni cesti skozi Kamnik je bil za nekaj časa zaradi tega prekinjen, končno so pa mestni delavci padlo drevo s precejšnjim trudom odstranili. Tudi iz drugih krajev z dežele nam poročajo o hudem neurju. Padlo je več starih drevov.

Ljubljanski in okoliški gasilci so danes na tradicionalen način proslavili svojoega zaščitnika patrona sv. Florijana. Ob 8. uri zjutraj se je zbralo pred Mestnim domom okrog 600 gasilcev v krogih, ki so z dvema godbama na čelu odšli k Sv. Florijanu, kjer so prisostvovali maši, po službi božji pa se je povorka skozi mesto vrnila pred Mestni dom, kjer je imel starosta JGZ g. Josip Turk na zbrane gasilce lep nagovor.

Popoldne ob 16. je bila gasilska vaja. Pred Jugoslovansko tiskarno, kjer je bil fingiran požar, so zdrveli agregat in motorna brigalona ter trenski voz, naposed tudi voz z lestvo Magyruš. Gasilci so se po lestvi vzpeli na poslopje in »gasili«... številni pasanti so pri tej priliki lahko videli, kako spretni, zvesti in dobri čuvarji Ljubljane so naši prostovoljni vitezi sv. Florijana.

Objave

50 letnica šole Glasbene Matice se bo proslavila jutri, v torek, ob 20. uri v unionski dvorani z vokalnoinstrumentalnim koncertom, ki ga izvajajo pod vodstvom Viktorja Šonca in Karla Jeraja gojenci Matične šole. Starše naše mladine in vse prijatelje slovenske glasbe, predvsem pa mladino ljubljanskih srednjih in drugih šol vabimo, da posesti ta koncert v največjem številu, doseženi uspehi pa jo naj navdušijo za smotrene gojitev najlepše umetnosti, glasbe. Vstopnice se dobe v Matični knjigarni, sedeži od 5 do 10 Din, stojišča po 3 in 2 Din.

Bakrene, medene in aluminijaste predmete izdeluje Josip Otorepec, Ljubljana, Za Gradom 9.

Zapeka od mnogih zdravnikov predpisana naravna »Franc Jožefova grenčica« uravnava delovanje črevesja, krepi želodec, izboljša kri, pomiri živce in ustvari tako splošno dober počutek in jasno glavo.

Prosvetni odesk društva Atene v Ljubljani pripravila recitacijski večer pod naslovom »Slovenska pisateljska pripoveduje«, za betek 12. t. m. ob pol 9. v dvorani Delavske zbornice. Pripovedovalci bodo pisateljice in pesnice iz kroga Belo - modre knjižnice. — Vstopnice se dobe v predprodaji v pisarni Atene, Dunajska cesta 1 a/II (Kreditna banka). Sedeži od 15 do 6 Din, stojišča 5 in 2 Din.

Akademski pevski zbor bo imel drevi pevsko vajo. Udeležba obvezna.

Pri hemoroidni bolezni, zaganjenju, nartgnih črevih, abcesih, sečnem pritisku, odebelih jetrih, bolečinah in krizu, tesnobi v prsih, hudem srčnem utripanju, napadih omotice, prinaša uporaba naravne »Franc Jožefove grenčice« vedno prijetno olajšanje, često tudi popolnoma ozdravljenje. Strokovni zdravnik za notranje bolezni svetujejo v mnogih slučajih, da naj pijejo taki bolniki vsak dan zjutraj in zvečer pol čaše »Franc Jožefove vode«. »Franc Jožefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

»Rio Rita« zopet triumfiraj! Prelestne arije iz filmske opere »Rio Rita« so si zopet osvojile srca vse Ljubljane. To se je videlo pri večerjajni matineji ZKD, ko je kljub močnemu nallivu občinstvo do zadnjih prostorov napolnilo dvorano Elitnega kina Matice. ZKD bo predvajala opereto še dva dni,

in sicer danes in jutri vselej ob pol 8. popoldne v Elitnem kinu Matice. Prijatelji lepega petja naj si gotovo ogledajo ta spered! Cene so najnižje!

Ljubljanska drama uprizori drevi ob 20. ljubezensko igro »Ledo«, opera pa »Rusalkot«. Prva repriza.

Hudo neurje v Zagrebu

Zagreb, 8. maja. 8. Okoli popoldneva je nastalo silno neurje, med katerim je pričela padati debela toča, ki je pobelila vse ulice in povzročila mnogo škode zlasti na vrtovih v okolici mesta.

Strašna rodbinska tragedija

Gospić, 8. maja. 8. V pretekli noči je izbruhnil požar v hiši gozdarja Vujnovića, ne daleč od Gospića. Hiša je popolnoma pogorela, v njej pa tudi gozdarjeva žena s štirimi otroci. Ko je gozdar Vujnović prišel domov in zvedel za nesrečo, se mu je omračil um ter so ga morali odpeljati v bolnico.

Nesreča francoskega letala

Brod ob Savi, 8. maja. 8. Ob 11.30 je padel v okolici na zemljo francoski aeroplan tipa »Farman«, v katerem sta bila pilot Die in pariški zdravnik Merger. Dočim je bil pilot lažje ranjen, je bil zdravnik Merger hudo poškodovan in so ga prepeljali v brodsko bolnico, kjer so ga takoj operirali. Jutri bo posebna komisija proučila, kako je prišlo do nesreče.

Hmeljski trg

Zatec, 8. maja. h. V zadnjih dneh večje povpraševanje po dobrih srednjih kakovostih in po prvostopenem hmelju. Plačevali so 200 do 260 Kč. Ker ni več nobenih zalog, je tendenca čvrsta. Večina zalog obstoji samo iz srednjih kakovosti, za katere plačujejo 160 do 200 Kč. Javni markacijski urad v Zatecu je registriral 166.000 metrskih stotov. Dne 1. t. m. so cenili zaloge pri kmetih na žateškem ozemlju le na 3000 metrskih stotov. Prodanih je torej 98,3%. Snomladanska dela hitro napredujejo. Rezanje hmelja je končano. Primanjkuje nekoliko dežja. Ponekod so opaža mrčes.

Častni večer JČ lig

Podzveza JČ lig za Slovenijo ustanovljena — Presrečna počastitev častnih članov senatorja Ivana Hribarja in redaktorja J. K. Strakatega

Ljubljana, 8. maja.

Snoči se je ljubljanskemu občinstvu zopet nudila prilika, da pokaže svoje iskrene simpatije do českoslovaškega naroda in manifestira priznanje onim, ki pri nas delujejo za poglavitne teh tradicijskih vrednosti. V navzočnosti najodličnejših zastopnikov naše družbe je častni večer senatorja Ivana Hribarja in redaktorja J. K. Strakatega. Častni večer je bil viden izraz ugleda, ki si ga je pridobila Jugoslovensko-českoslovaška liga v naši državi.

G. urednik J. K. Strakaty je prispele iz Maribora, odnosno Ptujja v petek popoldne z dunajskim brzovlakom. Na postaji ga je sprejel odbor JČ-lige s predsednikom g. nar. posl. Pustoslemškom na čelu. Pa tudi g. senator Hribar je prišel na kolovoz, da pozdravi praškega gosta, G. Strakaty se je nastanil kot gost ljubljanske JČ-lige pri »Stomu« in se je zvečer udeležil intimne večerje z odborniki lige v »Zvezdi«. V soboto popoldne je posetil bana, mestnega župana, českoslovaškega konzula, predsednika Češke Obce in nekatere druge predstavnike, opoldne je bil s predsednikom JČ-lige, narodnim poslancem g. Rastom Pustoslemškom, gost g. senatorja Ivana Hribarja. Popoldne je g. Strakaty posetil tudi Učiteljski pevski zbor, ki je ravno vzhval v dvorani Glasbene Matice. Tu je predsednik zbora presrečno pozdravil gosta, ki je zborov častni član. G. Strakaty se je ljubeznivo zahvalil za pozornost, naka je zbor zapel Lajovčevo »Bolest je kovač«.

Ustanovitev podzveze JČ-lige za Slovenijo

Z večernimi vlaki so dopotovali delegati JČ-lige iz Maribora, Ptujja, Celja in Kranja. Ob 20. uri so se sestali v Zvezdi vnanji delegati z zastopniki ljubljanske lige in poročili posledovodečega podpredsednika g. dr. Egon Starca in izjavi inicijatorja, predsednika mariborske lige g. dr. Avg. Reismana, sklenili, da se ustanovi podzveza vseh lig v naši banovini. Podzveza bi imela namen, da izvršuje nekatere naloge, ki jih ne opravlja beogradska Zveza (Savez) in da vzdržuje kar najtesnejše stike med vsemi slovenskimi ligami, kar bo še bolj povzročilo njih delovanje.

Za člane podzveznega odbora so bili izvoljeni gg.: za Ljubljano nar. posl. R. Pustoslemšek, odvetnik dr. Egon Starc, konzul inž. Ševčik, direktor Hanuš Krofta, dr. Ivo Murko in urednik B. Borko. Za Maribor dr. Avg. Reisman in dr. Šnajd, za Celje dr. J. Hrašovec in inž. Oswald, za Ptuj dr. Visenjak in dr. Muhič, za Bled dr. Zv. Janežič in J. Krajinar. Za predsednika podzveze je bil izvoljen g. Rasto Pustoslemšek, za posledovodečega podpredsednika g. dr. Egon Starc in za podpredsednika g. dr. Avgust Reisman, za tajnika g. dr. Ivo Murko in za blagajnika g. Hanuš Krofta.

Častni večer v veliki kazinski dvorani.

V kazinski dvorani, ki jo je g. restavrtor Krapež okusno opremil, se je med tem zbralo častno število gostov, ki so prišli pozdraviti oba odlikovana naših lig. Veliko število zastopnikov društev in osebna navzočnost nekaterih visokih dostojanstvenikov je povzročila značaj te prireditve.

Med predstavniki oblasti smo opazili gg. bana dr. Drag. Marušiča, mestnega župana dr. Fuca, generala Drag. Popoviča, predsednika višj. dež. sodišča A. Rogina, konzula českoslov. republike inž. Ševčika s podkonzulom Cheliko, prorektorja univerze dr. Metoda Dolencja, višjega državnega pravdnika dr. Mirka Grasselja i. dr. Dalje sta bila navzoča še dva zastopnika naše vojske, polkovnika Jov. Cvejič in Ljuba Novakovič. Skoraj naravno je, da so bili prisotni odborniki ljubljanske JČ-lige z vodstvom lige, mariborsko JČ-ligo sta predstavljala dr. A. Reisman in prof. Ševnik, celjsko ing. Oswald, ptujski predsednik dr. Visenjak in direktor dr. Komljanec, kranjsko predsednik Franjo Sirc, dr. Simon Dolar in več odbornikov. Zdravniško zbornico je zastopal nje predsednik dr. Mavrič Rus, odvetniško zbornico dr. Rudolf Krivic, Delavsko zbornico g. Kopač. Ljubljanski Sokol je bil zastopan po starosti Kajzelju, Sokol II. po dr. Milani Šubiču, Jugoslovensko novinarsko združenje, sekcija Ljubljana, po uredniku B. Borku, Jugoslovenski ženski savez po gospej Štepi Pleškovi in gospej Mariji Bartolovi, Splošno žensko društvo po gospej Minki Govekarjevi, ženski pokret po gospej Karli Modicovi. Hubadovo župo JPS je zastopal dr. Švigelj, Rusko Matice univ. prof. dr. E. Spektorovskij, Ruski kružok ga. Terezina Jenkova in dr. I. Lovrenčič, Ruski rdeči križ ga. dr. E. Jenko Grojnerja. Savez ratnih dobrovoljcev g. Lorger, Češko obce v Ljubljani predsednik V. Skrušančič z načelnikom Ludvigom in drugim odborniki in člani, Český klub v Mariboru g. Jos. Drlý, Zveza jugoslov. hranilnic preds. Fran Prešner, JNAD Jadran so zastopali visokosolci Kosmatin, Duš. Vargazon in Mengušar. Navzoči so pa bili tudi mnogi drugi odlični prijatelji Čehov in češki rojaki, nekateri celo iz drugih krajev, tako n. pr. g. inž. Uhlir z Rude i. dr.

Ko sta vstopila gg. senator Ivan Hribar z gospo soprogo in hčerko in urednik Strakaty v spremstvu predsednika in podpredsednika ljubljanske JČ-lige, je Krapežev orkester zaigral pozdravno koronico, naka je predsednik g. R. Pustoslemšek pozdravil navzoče in prosil bana g. dr. Marušiča, da izda redaktorju Strakatemu red sv. Save IV. vrste, s katerim je bil nedavno odlikovan. Najvišji predstavnik drž. oblasti v naši banovini je opravil ta akt s primernim nagovorom, naka se mu je ganjeni odlikovaneč toplo zahvalil.

Zatem je g. narodni poslanec Pustoslemšek v daljšem govoru orisal razvoj slovenske misli pri nas in jedrnatu poudaril najvažnejše momente v delovanju sedanjega senatorja, bivšega ministra Ivana Hribarja in urednika Jana K. Strakatega. Njegova temeljita izvajanja so vzbujala splošno pozornost in občinstvo je obema odlikovancema s ploskanjem izkazalo svoje simpatije. Po govoru g. Pustoslemška, ki je bil navdušeno sprejet, sta bili gg. Hribarja in Strakatega izročeni krasni diplomii, mojstrsko delo našega priznanega umetnika prof. Ivana Vavpotiča. Izročili so ju zastopniki vseh zgoraj omenjenih lig, ki so navedena gospoda skupno izvolile za častne člane. G. Strakaty je dobil tudi še druge darove in od licejk, ki so lani pod vodstvom prof. dr. Laha obiskale Prago, šopek

svetlic. G. župan dr. Dinko Puc je v zanosnem govoru slavil Čeha kot učitelje Slovencev in naše najožje zaveznike; označil je veliko važnost slovenskega sodelovanja v času, ko se zbirajo tudi latinske in romanske rase in izrekel v imenu ljubljanskega mesta priznanje vsem, ki delujejo za jugoslov.-českoslov. vzajemnost, zlasti pa slavljencema. Toplo je govoril o slavljencih gosp. konzul ing. Ševčik, predsednik mariborske lige g. dr. Reisman je poveljeval Strakatega kot tihga, neumornega delavca, ki tudi v današnji proletarijski inteligence vneta deluje za svoj mladostni ideal: za českoslovaško-jugoslovensko zblizanje. Za Ruski kružok je govoril o sili slovenske ideje in o Rusiji dr. Lovrenčič, v imenu ljubljanske Češke obce je gošta iz Prage pozdravil predsednik g. Skrušančič, g. dr. Švigelj je v imenu naših pevskih društev poudarjal važnost kulturnih zvez med Slovani, g. dr. Visenjak je govoril v imenu starodavnega Ptujja, g. Kajzelj v imenu sokolstva in g. I. Drly v imenu mariborskih Čehov. Ker je g. minister Hribar moral že prej zapustiti prireditev, se je za slavljencem zahvalil s toplim slovenskim govorom g. redaktor Strakaty in se spominjal dijaških let s Slovenci v Pragi, vseh stikov,

Novo društvo „šola in dom“

Lepo uspel ustanovni občni zbor organizacije, ki bo vzdrževala stike med šolo in domom — Delovanje društva se bo razširilo na vso banovino

Ljubljana, 8. maja.

Dopoldne se je vršil ustanovni občni zbor važne organizacije »šola in dom«, katerega namen je v glavnem gojiti in ustvarjati najtesnejše stike med roditelji, učitelji in otroki, obenem pa je organizacija tudi dobrodelnega značaja.

V telovadnici I. državne realne gimnazije je zboroval v imenu pripravljalnega odbora toplo pozdravil bankski svetnik gosp. Ivan Pipan, posebej še g. inspektorja dr. Kotnika, direktorja I. realne gimnazije dr. Lončarja, nadzornika g. Škulja kot zastopnika JUU, direktorja Trgovske akademije dr. Pirjevca, g. Fortuno kot zastopnika ptujskega društva »šola in dom« in zastopnika tiska.

K besedi se je nato oglašil direktor dr. Lončar, ki je pozdravil iniciativo ustanovitve takega društva, povdarjajoč, da smo sicer že imeli tako društvo, katerega namen je bil, da so se roditelji informirali o svoji deci in njenem napredku. To je pa bilo tudi vse, toda odločno premalo. Danes živimo v drugih razmerah. Gotovo je, da je današnja šola birokratična in zastarela, treba je, da pridejo učitelji in starši v tesnejše stike in tudi mladina mora imeti svoje besede. Društvo naj postane bojno društvo, svoje delo mora razširiti na vso dravsko banovino. Sodobna moderna vzgoja zahteva, da sodelujejo skupaj učitelji, starši in otrok. Zaključil je svoj govor z željo, da se društvo postavi na čelo tistih, ki v drugih državah propagirajo moderno šolo kljub vsem in proti vsem!

Nato je povzel besedo g. inspektor dr. Kotnik, ki je v imenu banske uprave organizaciji poželil najlepše uspehe, povdarjajoč, da bodo šla tudi oblastiva društvu na roko. O delu pripravljalnega odbora je poročala gospa dr. Zalokarjeva. Bila je že dolgoletna želja roditeljev, da stopijo v tesnejše stike s šolo in s tem namenom je bila tudi ustanovljena današnja organizacija. Zdravje in izobrazba sta največji deščini, ki jih starši lahko zapuste svojim otrokom. Za otrokovo zdravje in izobrazbo je poklicana šola, toda treba je tudi tesnejših vezi med njo in starši na eni ter otroki, učitel-

Narodni železničarji za svoje pravice

Stanovski parlament železničarskih delegatov

Ljubljana, 8. maja.

Današnja glavna skupščina oblistnega odbora UJNZB v palači OUZD je bila prvi stanovski parlament, ki je pokazal vso trosnost in odločnost železničarjev, boročih se za obstanek. Po običajnih poročilih funkcionarjev se je razvila živahna, a strogo stvarna debata, ki je pokazala, kakšen je položaj našega železničarja. Iz vseh važnejših prometnih krajev banovine so prispele na zborovanje delegati.

Predsednik g. Albin Rotar je otvoril ob 8.30 skupščino in še posebej pozdravil delegate iz Zagreba in Beograda. V daljšem poročilu je g. predsednik očrtal glavne smernice, ki so vodile organizacijo v njenem delu za zaščito železničarskih pravic. Na njegov predlog so bile z odobravanjem sprejete pozdravne bralovke na ministrskega predsednika dr. Vojo Marinkoviča, na prometnega ministra inž. Lazo Radivojeviča in ministra Puolija, ki se je zlasti zadnji čas toplo zavzemal za naše železničarje.

Tajnik g. Albert Vertačnik je nato podal prav izčrpano in zanimivo poročilo. Trdna organizacija povoljno napreduje. Na današnjem zboru je 49 delegatov zastopalo 27 organizacij v območju ljubljanske železniške direkcije. Včlanjenih je nad 4100 članov. Smrt je v vrstah železničarjev bila lani neizprosna, pobrala je 23 vodilnih železničarjev. V nadaljnjem poročilu je tajnik navajal, da je združenje pri volitvah v Narodno predstavništvo aktivno sodelovalo. Odbor pa je podpiral zlasti akcijo vseh organizacij za znižanje vsokih stanovanjskih najemnin. Poročilo dalje obširno navaja vse posledice, ki jih je povzročil novi zakon o državnoprometnem osebju. Naglašala, da so se prejemniki nižjim uslužbenecem sicer nekoliko povzeli, a draginske doklade so bile močno znižane po dveh redukcijah. Po uveljavljenju novega zakona so železničarji pričakovali tudi temeljito spremembo raznih pravilnikov v smislu protipredlogov, ki jih je izdelalo Udrženje. Poročilo dalje ugotavlja, da še do danes ni ugodno stari zahteve delavcev po tlačilcu razlik, ki datirajo

vsega idealnega stremljenja. Prinesel je pozdrave praskih prijateljev Jugoslavije in — na veliko radost navzočih — pozdrave ministra g. dr. Kranjčiča, ki se uspešno zdravi v praškem sanatoriju. Govor g. Strakatega so navzoči sprejeli s ponovnimi ovacijami simpatičnemu »slovenskemu konzulu« v Pragi.

Vmes med temi službenimi točkami pa so bile točke, ki so razveseljevale in nudile obilo umetniškega užitka: Predvsem je omeniti simpatični in uspešni nastop koncertne pevke g. Mire Ostaperevičeve, ki je med tremi pesmimi zapela tudi slovaško narodno »Teče voda, teče« (ob spremljevanju gospe prof. Mimi Šmalc-Svajgerjeve), dalje odlični nastop opernega pevca g. Gostiča (pri klavirju g. Herbert Svotel), in dvakratni zelo uspešni nastop znamenitega pevskega kvarteta Glasbene Matice. Vsi so bili deležni navdušenih ovacij in njih petje je vidno povzročilo učinek tega večera. To velja tudi o vrlem orkestru, ki ga je ljubeznivo dal na razpolago g. restavrtor Krapež.

Prireditve se je zaključila malo pred polnočjo.

G. senator Hribar in g. Strakaty sta prešla tudi mnoge pismene in brzojavne čestitke. Daljšo čestitko je poslalo g. Strakatemu v imenu slovenskih novinarjev Jugoslov. novinarsko združenje, sekcija Ljubljana, pismeno mu je čestital za redakcijo »Jutra« trenutno zadržani glavni urednik g. Virant in drugi.

G. Strakaty bo ostal v Ljubljani še do torka, naka odpotuje v Hrvaško Primorje, da tam prebije svoj letošnji dopust.

Z višjim odobravanjem je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Albin Rotar, za I. podpredsednika Mirko Puolija, za II. podpredsednika Nande Komrova, za tajnika Albert Vertačnik. V splošnem so bili v odbor izvoljeni dosežati funkcionarji.

Mariborski nedeljski dogodki

Huda nevihta tudi na štajerskem — Proslava materinskega dne v gledališču — Preprečene prireditve — Dve hudi nesreči

Maribor, 8. maja.

Lepo pomladno jutro je izvalilo mnogo izletnikov v naravo. Že rano zjutraj so mariborski planinci pohiteli k Sv. Pankracu na Kozjaku ob naši severni meji, a tudi drugod je bilo živo. Naleteli pa so vsi slabo. Že okrog 10. dopoldne so se pripodili črni oblaki in je zdijvala nad Mariborom huda nevihta s treskanjem, grmenjem in točo, ki je pokvarila račun vsem, tudi tistim, ki so ostali doma ter nameravali popoldne na tombolo ali v okolico. Šele proti večeru se je vrme zopet zvedrilo.

Počastitev materinskega dne se je popoldne vršila v Narodnem gledališču mladinska prireditve I. dekliške meščanske šole pod pokroviteljstvom mariborskega Slovenskega ženskega društva. Seve je prireditev zelo lepo uspešla po zaslugi učiteljice in mladine same. Učenke so uprizorile igrjo »Dve Marički« ter jo zelo dobro izvajale. Pripravile so materam in drugemu občinstvu, ki je zadovoljivo napolnilo gledališče, presrečno zabavo. Tudi z izbranimi deklamacijami je mladež počastila naše matere ter se poklonile njihovemu spominu.

Dopoldne ob 9. so se zbrali na Trgu svobode mariborski strelci in ob zvokih vojaške godbe odkorakali na vojaško strelišče v Radvanju, kjer je bila otvoritev letošnje strelske sezone. Komandant 45. pešpolka polkovnik Lušič je oddal prvi strel in imel nato na zbrane strelce prisrčen, navdušujoč govor. Strelce je pa kmalu pregnala nevihta. Ta je tudi poplavlila tombolo poštnih in brzojavnih uslužbenec, katero so morali zaradi slabega vremena preložiti.

Ustanovitev Obrtnega društva v Konjicah

Konjice, 7. maja.

Na vnebohod je bil sklican ustanovni zbor novega Obrtnega društva v Konjicah. Za zborovanje je vladalo veliko zanimanje tudi v širši okolici. Zbralo se je toliko obrtnikov in trgovcev, da je bila dvorana Narodnega doma nabit polna.

Zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. Frim Josip, krojaški mojster iz Konjic, ki je pozdravil sreskega nastojatelja g. Suhača, župana g. Jereba, zadružnega inšpektorja g. Založnika, predsednika Zveze obrtnih društev g. Golčerja in delegata celjskega Obrtnega društva g. Lečnika. Poročilo o pripravljalnih delih je podal g. dr. Mejak in prečital potrjena društvena pravila, ki vsebujejo izredno lep kulturne, gospodarski in socialni program društva.

V debati se je najprej javil k besedi trgovski poslovodja iz Konjic g. Sarlah, ki mu ni bilo prav, da je pripravljala dela za obrtniško organizacijo vršil odvetnik, ki ni obrtnik. Dasi bi bilo pričakovati, da bo protest naletel na splošen odpor, je vendar Sarlahove besede podprl član Zbornice za TOI g. Bruderman Leopold, trgovec in gostinčar v Konjicah. G. Brudermanu je zvaljal približno tole: Namen društva je hvale vreden. Ni pa na mestu, da se društvo ustanavlja v sedanji dobi gospodarske krize, ker obrtništvo ne more prenašati novih bremen. Obrtniki imajo svoje obilgatne zadruge in je jim zastojeno. Podpora 1000 Din, ki jo je za novo društvo izposloval narodni poslanec g. Gajšček, ne bo mnogo izdala.

Predsednik g. Frim je bil primoran g. Brudermanu zabraniti nadaljnji govor v tej smeri, naka je g. Bruderman izjavil, da ne pristopi k društvu in se je odstranil. Z njim je odšlo tudi nekaj drugih zborovalcev.

Zborovanje se je nato nadaljevalo v udeleženem redu. K društvu je takoj pristopilo 39 novih članov, naka se je določila vpisnina na 2 Din. Članarina pa mesečno 1 Din. Izvoljen je bil prvi odbor, kateremu predseduje krojaški mojster g. Frim Josip, podpredsednik pa je ševljiarski mojster g. Jerman Franjo. Za predsednika razsodišča je bil izvoljen župan g. Jereb Rado.

Po izvršenih volitvah je predaval obrtnozadružni inšpektor g. Založnik o vsebini novega obrtnega zakona in posebej naglašal zadeve, ki jih bo treba izpremeniti in pa vrline novega zakona napram dosedanjim obrtnim zakonem in enakim zakonem drugih naprednih držav. Predavatelj je utemeljil potrebo prostovoljnih obrtnih organizacij poleg obveznih združenj in gremijev in je pozival gospodar. kroje k solidarnosti, samozavesti in optimizmu. Burno odobravanje je žel predavatelja za svoja izvajanja posebno takrat, ko je izrekel konjiški inteligentni priznanje in zahvalo za pomoč, ki jo nudi obrtništvo v njegovih akcijah Izrazil je željo, naj bi vsi stanovi spoznali, da sta obrtništvo in trgovstvo tako po svojem značaju kakor po davčni moči najsolidnejša podlaga dobre občinske uprave in da je v interesu vsega prebivalstva, če si ustvari zdravje in zadovoljno obrtništvo.

Po pozdravnih govorih g. Golčerja in g. Lečnika je občni zbor pooblastil novi odbor, da pristopi k Zvezi obrtnih društev in se dogovori zaradi članarine. Zaradi pozne ure je izostalo poročilo člana banovinskega sveta župana g. Jereba. Prav tako je odpadlo poročilo narodnega poslanca g. Gajščka, ki je bil nujno odsoten. Društvo bo zaradi teh poročil sklicalo posebno zborovanje.

Novo društvo je glede na izredne prilike konjiškega sreza ena najpotrebnejših organizacij, kar jih je bilo ustanovljenih v teku zadnjih let v naši banovini. Opozicija je nehotno poskrbela za primerno reklamo in tako lahko rečemo, da je delavno življenje društva zagotovljeno.

Pri hemoroidalni boleznii, zagatjenju, nartgnih črevih, abcessih, sočnem pritisku, odebelelih jetrih, bolečinah v križu, tesnobi in prših, hudem srčnem utripanju, napadih omotice, prinaša uporaba naravne »Franc Jožefove grenčice« vedno prijetno olajšanje, često tudi popolnoma ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni svetujejo v mnogih slučajih, da naj pijejo taki bolniki vsak dan zjutraj in zvečer pol čaše »Franc Jožefove« vode. »Franc Jožefova« grenčica se dobil v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Dopoldne so se zbrali v Seničevi restavraciji v Tattenbachovi ulici orožniški ukopjenci. Iz poročil posameznih društvenih funkcionarjev se odraža živahno delovanje in zanimanje za organizacijo. Odbor se je lani zlasti mnogo prizadeval, da izboljša težavni položaj svojih članov.

Na vse zgodaj so začeli prihajati na voze in peš fantje iz vseh strani v Maribor, da nastopijo vojaško službo. Po mestu so hodile večje skupine fantov, ki so jih spremljali župani in skrbeli zanje. Po ulicah je že rano odmevala vesela pesem in vriskanje. Z večernim vlakom so se nekatere skupine fantov že odpeljale v svoje garnizije. Na policijski so zabeležili hudo nesrečo. Prevoznik Ivan Kos je v soboto zvečer razkladal nekemu zasebniku v Jenkovi ulici pohištvo, nenadoma pa so se splašili konji in zdijvali proti Gosposki ulici, kjer so se zaleteli v izložbeno okno trgovca Komana. Razbil so štiri šipe in poškodovali tudi okenski okvir, da je škoda nad 6000 Din.

Huda nesreča se je pripetila v Vojašniški ulici danes dopoldne triletnemu Bogomirju Dekortiju. Deček se je v hipu, ko se je njegova mati odstranila iz kuhinje, spustil na okno in padel s prvega nadstropja na cementni tlak, kjer je s popolnoma zdrobljeno celjustjo obležal nezavesten. Reševalni avto je fantika prejeljal v bolnico.

Delavno Sokolsko društvo v Studencih pri Mariboru je v soboto zvečer prav slovesno proslavilo 10 letnico delovanja društvenega sokolskega odra. Uprizorilo je zabavno opereto »Mežnarjeva Lizika«, ki je prav dobro uspešala.

Zmagovita opereta Šentjakobskega odra

Ljubljana, 8. maja.

Šentjakobski oder ima svoj dogodek. Dosedaj so ti idealisti, kar so vsi njegovi člani, imeli le premiere in jubileje stotih nastopov, torej zadoščenje za požitvornost, od sobote zvečer so pa za visoko stopnjo višje, saj so igrali in peli veseloigro, ki so jo sami spisali in sami komponirali. Veselejša igra s petjem, spevoigra ali opereta (vseeno, kako jo imenujemo), namreč ta vesela stvarca »Studentje smo...«, je delo, prav posrečeno delo, prav za prav na logičen in upravičeno pričakovan plod razvoja in napredka Šentjakob. odra kot celote. Sicer je igro napisala Metka Bučarjeva, overture, kuplete in sploh vse je pa komponiral njen soprog Danilo, pa vendar bi dejal, da bi ne bili dobili te prijetne in zabavne operetice, če bi ne bilo šentjakobskega odra.

»Studentje smo, zares... vsaj bili smo. Tako je namreč zadeva, da bi opereto menda lahko imenovali za pričetek odrove — avtobiografije. Zato je pa tudi tako naravna, neprisliljena, resnična in posrečena. Sama se je rodila po dolgem delu in požitvornosti — brez napa. Zato je tudi sveža in živa ter življenja zmožna.

Lahka stvar seveda in samo za zabavo. Vendar je pa ostarela subreta Klara prav za prav globoko tragična vloga: žrtev odra. In koliko sentimentalnosti je v prelepi arij. Nade, koliko grenkega hrepenenja!

Da, da, avtobiografija odra. Vse naplepe in najslajše, vsi plameni in vse grenkobe, vsi presekanji razmahli želja in vsa resignacija razočaranj le drugim v zabavo in drugim za smeh. Tako je resnica, saj Šentjakobski oder ni birokratizirana institucija, temveč resničen teater.

Same seboj toraj igrata, zato je bil pa že pri premieri tak uspeh. Samo da se ljudje zabavajo, razvedro in razvesele — in res poslušalci ne morejo iz smeha. Metke in Danila Bučarja opereta »Studentje smo...« je pač taka, da so po predstavi poslušalci zahtevali tekste prešernih pesmi in razposajenih kupletov, uro pozneje je pa mladina po kavarnah že prepevala »Studentje smo...«, poskušala s siljajnim duetom in skušala posnemati pretresljiv Okljev jok:

Oh, kje si, mama, kje štrklji, kruh, str in salama... Dvorana je bila seveda razprodana in nabita. Gospa Metka in Danilo sta dobila šopkov, da nič koliko — razpoloženje je bilo na odru in v avditoriju enako veselo in razposajeno, razlilo se je pa tudi po vsej Ljubljani in povsod že znajo novo:

Ja, ja, ljubezen je res prav čudna stvar — ja, ja, ljubezen na svetu je vladar...

Kaj, samo po Ljubljani — po vsej deželi bodo že za binokosti znali te veselo domače pesmice, saj bodo opereto na splošno zahtevo na Šentjakobskem odru ponavljali že v torki in petek zvečer. Kdor hoče torej to zvočno senzacijo veselja doživeti sam, naj se ob pravem času pobriga za karte. Prav resno namreč lahko konstatiramo, da je opereta res delo, kakršnega smo bili v teh pustih časih potrebni, zato je pa tudi njegov uspeh tako zmagovit.

Vsak naročnik „Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Nesrečna usoda Paula Doumerja

Spodnja slika nam predločuje g. Paula Doumerja z njegovo gospo, ko se je po izvolitvi za predsednika republike preselil v elizejsko palačo. Na desni pa so njegovi štiri sinovi, ki so padli v vojni

Sestavila Austin O' Mally in Kent A. Hunter

Pinkerton

Avtentične objave iz arhivov najslavnejšega detektivskega zavoda na svetu

Od vojaškega vohuna do slavnega detektiva

Ze davno pred severno-ameriško državljansko vojno je bil nekemu mlademu škotskemu farmerju v južnem Illinoisu ukraden konj. Trdovratno se je mož lotil zasledovanja tatu, dan in noč je bredel po deželi okrog, dokler ni prišel tatu, ki mu je bil konja odgnal. Ta enostavni dogodek je bil postanek slavnega Pinkertonovega detektivskega zavoda. Kajti oni neznan mladi škot in bil nihče drugi kakor Allan Pinkerton. Ze kmalu po tem dogodku je s svojo nenavadno spretnostjo pri odgonetanju zapletenih kriminalnih primerov postal slavna osebnost v širokem krogu svojih prijateljev, farmerjev. Ne dolgo zatem mu je ta spretnost postala poklic. Bil je imenovan za vodjo politične tajne službe v Uniji in sicer za časa prezidenta Abrahama Lincolna. Njegov, takrat 14 letni sin William je bil eden izmed njegovih vohunov. Preko 50 let je William deloval za Pinkertonovo podjetje. William Pinkerton je živel in umrl v Chicagu. Bil je tam eden izmed najbolj poznanih mož, v družabnem življenju povsod doma, posebno rad se je kretal v umetniških krogih. Bil je splošno priljubljen.

Mala sobica v ogromnem poslopju velike opere je bila tisti kotiček, kjer so se dolga leta z njim sestajali prijatelji. Vsak večer se je tam zbralo stalno omizje, neznatno število najzaupnejših prijateljev, ki so z napeto pozornostjo poslušali njegovo pripovedovanje o najrazličnejših burnih dogodkih iz njegove kriminalistične prakse. Mali krožek njegovih zaupnikov je bil zaprisežen, da Pinkertonovih prigod ne bo izkoristil niti pisateljsko ali časnikarsko, niti jih ne bo nihče izmed poslušalcev dalje pripovedoval. Njegovi poslušalci pa so bili sami znani gledališki moške, kritiki in uredniki, med njimi Flo Ziegfeld, direktor velikega varieteteja, in Jack Lait.

Zdaj nam prvič sporočata newyorška novinarja Austin O Malley in Kent A. Hunter, ki sta dolga leta zasledovala Pinkertonovo delovanje in ki nista bila zavezana s prisego molččnosti, celo vrsto kriminalnih zgodb iz Pinkertonove prakse, nasproti katerim bledijo vse doslej objavljene detektivske zgodbe. Ta poročila je redigiral Jack Lait, ki je tiste čase pisal reportaže iz čičaškega podzemlja za veliki dnevnik »Chicago

American». Jack Lait je vse te prigode svoj čas čul od Pinkertona samega in si jih je doma sproti beležil.

»Roke kvišku!« je stalo zapisano pod ono veliko risbo, ki je visela v mali pisarnici Billyja Pinkertona v Chicagu in preteče zrla s stene v vsakega posetnika. Predstavljala je črno maskiranega zločinca z naperjenim samokresom. Kakorkoli je bila ta podoba smešna in neokusna, je vendar nenavadno močno učinkovala s tem, da so bili samokres in oči zločinca naperjeni naravnost na posetnika, naj je podoba ogledoval od katerekoli strani. Seveda je bil ta vtis posledica čisto navadne optične prevare. Označeval pa je eno izmed vodilnih misli, na katerih je bil zgrajen psihološki sistem Billyja Pinkertona: »Če si še tako šibak, vendar lahko presegaš močnejšega, če mu sugeriraš, da ti je podlegel!« — Z drugimi besedami: Ni treba, da so zločinčeve oči sugestivne, toda pod črno krinko vendar vzbujajo strah. Billy Pinkerton je bil o tem tako prepričan, da si je grozeče oko izbral za simbol svojega podjetja. Polagoma je sam zaslovel s pridevkom: Oko. Geslo pod pretečim očesom se je glasilo: »Mi ne spimo nikoli!« Mož, po katerem je

bila narisana slika maskiranega moža s samokresom, je bil neki Frank Shercliffe, silno znan zločinec, eden izmed onih, ki jih je želel Pinkerton spraviti na pravo pot. Shercliffe je osirotel z 10 leti in je postal zločinec, ker se kratkoma prav nihče ni menil zanj. Ko so mu tla mesta Aurore postala prevroča, se je nastanil v Ohami. Pripadal je kriminalistično pomembnejšim zločinskim osebam, ker se je posluževal posebne metode napadov na vlake. Njegova praksa je bila naslednja:

Kot nedolžen potnik je vstopil v vlak in se mirno vsedel v vagon, navadno tik za onim, katerega je nameraval opletniti. Ko se je vlak približal kakim samotnejšim pokrajini, je Shercliffe pošetal po hodniku, kakor da namerava stopiti v sosedni vagon. Kakor hitro pa je bil na prehodu k prednjemu vagonu, je zaklenil vrata vagona, katerega je pravkar zapustil, in prav tako zadnja vrata vagona, v katerega je stopil. Nato je odprl stranska vrata, se povzpел na streho, šel preko nje in se splazil na sprednji strani zopet dol, nakar je vstopil v vagon pri prednjih vratih. Na obraz si je del krinke in je z dvignjenim samokresom pozval potujoče: »Roke kvišku!« — Shercliffeove žrtve so po vsakem napadu dosledno zatrjevale, da je vsaka izmed njih imela občutek, da so oči in samokres zločinca naperjeni baš vanjo.

Pinkertoni so sklenili, da napravijo konec tem predrznim roparskim napadom po vlakih. V ta namen so oborožili 30 detektivov, ki so se šest mesecev sprehajali in dolgočasili po vseh tistih

Vodo pretepajo — zaradi stare navade

Cerkvena občina župnije Sv. Dunstana v Londonu še dandanes goji staro šego, da vsako leto s šibami udarja in označuje mejo cerkvenega območja. Ker pa teče meja deloma preko Tenze, se duhovni s celonom popeljuje preko nje in z dolgimi šibami pretepajo vodo. Tej velesvečani ceremoniji prisotvuje vedno tudi zastopnik londonskega magistrata.

Valentin Katajev:

Mož s culo

V. Katajev, znani avtor »Kvadrature kroga«, ki jo ravno zdaj igrajo na našem odru, je bil med svetovno vojno prostovoljec na rumunski fronti, rusko državljansko vojno pa je preživel v Ukrajini. Teh hudih časov se pisatelj spominja v mnogih novelah resne vsebine, ki nikakor ne zaostajajo za njegovimi duhovitimi satirami, humoreskami in komedijami, s katerimi se je postavil v prvo vrsto ruskih humoristov. Naša novela je vzeta iz knjige »Očec« in spada po svoji vsebini med pravkar omenjene. Op. prev. Zadnjič sem potegnil in vrgel cigareto proč. Ogorek je padel na tla, zažarel in se razsul v rdeče iskre. Z morja sem se zavel veter in jih razpihal naokoli. Potem so druga za drugo ugasnile, le poslednja, največja, je še tlela in poskakovala med prstenimi grudami. Kmalu pa je tudi ta ugasnila. Komolikor sem mogel soditi po zvezdah, sta do menjave straž manjkali še dve uri. Zaljubljen sem bil, spati se mi ni hotelo, čeprav sem že vso noč prebdel

ter so moje misli izgubile svojo plavnost in ostrino, se vrstile druga za drugo in se čudno prepletale med seboj. Rad bi imel, da bi se že kaj kmalu zdanilo in da bi bil rešen svojega dežurstva. Rad bi jo čim prej videl. Moja ljubezen do nje je bila v tistem srečnem razdobju, ko ni nobenih dvomov in nobenega kolebanja več, ko je le še ena sama velika nežnost, eno samo hrepenenje. Nisva si še priznala svojih čuvstev, obotavljal sem se in kar nekam sladko mi je bilo pri duši, ko sem takole molčal in gledal, kako postajajo njene oči vsak dan temnejše in nežnejše. Bal sem se ji reči to preprosto in navadno besedo »ljubim«, ne morda zato, ker sem dvomil o njej, takisto ne zato, ker je bila moja ljubezen razumljiva tudi brez te besede, marveč zato, ker je bila sedanost tako čudovito lepa v svoji negotovosti, da se mi je zdelo strašno, če bi jo kar takole z eno samo besedo oskrnil. Bodočnost je bila morda silnejša, boljša, večja, toda vedel sem in čutil, da nežnejša in svetlejša od sedanosti ni mogla biti. Zato sem molčal.

Začul sem korake. Pri dačnih vratih, kjer sem stražil skladišče, za nasprotnim lesenim plotom, se je v zvezdnem svitu pokazala postava. Bil je stražar

sosedne postojanke Krejdič. Nad njegovo glavo je štrlel v zrak velik, oster bajonet japonske karabinke. Zakašljal je. »Ali je že tri?« je vprašal. »Ne vem. Najbrže je že. Nekaj časa bova že še morala stati. Si se mar naveličal?« »Kaj bi se naveličal. Kar tako sem vprašal. Ali imas cigareto?« Dejal sem, da se bo že našla katera, stopil tja čez cesto k plotu in mu ponudil škatljo. Izbral je cigareto, jo najprej mečkal med prsti, nato pa vtaknil v usta, zaščitil z rokami pred vetrom in pričel prižigati. Ogenjček je vzplamtel in ozaril v temi koščeno lice, nagubano čelo, razpokane ustnice in črno kmečko čepico, potisnjeno na ušesa. Potem se je stražar na mestu prestopil. Videti je bilo, da mu je nerodno oditi zdaj, ko je prižgal svojo cigareto. »Je pri vas vse mirno?« sem vprašal. »Ali nihče ne koplje?« Prejšnji večer je nekdo hotel izpodkopati skladišče, ki ga je on stražil, in je izkopal že precej globok rov. »Hvala bogu, nič ni,« je odgovoril. »Sicer je pa to vse skupaj neumnost. Kaj naj pa tat tam vzame? Nič, prav nič! Smrdljivo bolniško perilo in nič

vlakih, koder se je prej primerilo največ roparskih napadov. Vsega pol leta ni bilo nobenega novega napada. Ali čim so Pinkertonovi detektivi opustili straženje in spremstvo vlakov, je bil na vožnji uro daleč onkraj Ohame oropan neki kurir, ki je nosil s seboj 65.000 dolarjev.

(Dalje prihodnji ponedeljek.)

Ponesrečeno ugrabljenje

Roparji, ki so ugrabili Lindberghovega otroka, so dobili zveste posnemalce v Bruslju, le s to razliko, da so imeli slednji manj sreče kakor prvi v Ameriki. Te dni je prejel znani belgijski odvetnik Goffinet pismo z zahtevkom, naj takoj depozira pri svoji hišni 1 milijon frankov, ki jih bo hišna izročila na pozneje določenem mestu posebnemu odposlancu izsiljevalne družbe. Izsiljevalci so grozili Goffinetu, da se mu bodo za primer, da bi skušal onemogočiti njih nakano, osvetili.

Goffinet je simuliral, da pristaja na pogoje in se je končno zedinil z izsiljevalci na 600.000 frankov odkupnine. Del te vsote je tudi v resnici izročil svoji hišni, v drugem delu pa je namestu bankovcev zavič časopisni papir. Hišna je šla z obema zavojema v neko kavarno, kjer jo je pričakoval neki možki. Iz kavarne je šel možki k postajališču cestne železnice, kjer je čakal nanj drugi možki. V trenutku njunega srečanja pa sta bila oba aretirana. Izkazalo se je, da sta oba izsiljevalca brezposelna natakarka, z imenom Reisen in Stierlin, ki sta hotela zaradi brezposelnosti priti do denarja in sta menila, da jima bo sreča po ameriškem vzorcu mila.

Razlika.

— Kakšna je razlika med modernimi in staromodnimi dekleti?

— Staromodna dekleta so zardevala, če jih je bilo sram, moderna dekleta se pa sramujejo, če zarde.

Odločna Kitajska

Lin Sen,

kitajski državni predsednik, ki je izjavil, da bo nadaljevala Kitajska s protijaponskim bojkotom, dokler se ne reši mandžursko vprašanje

Napaka.

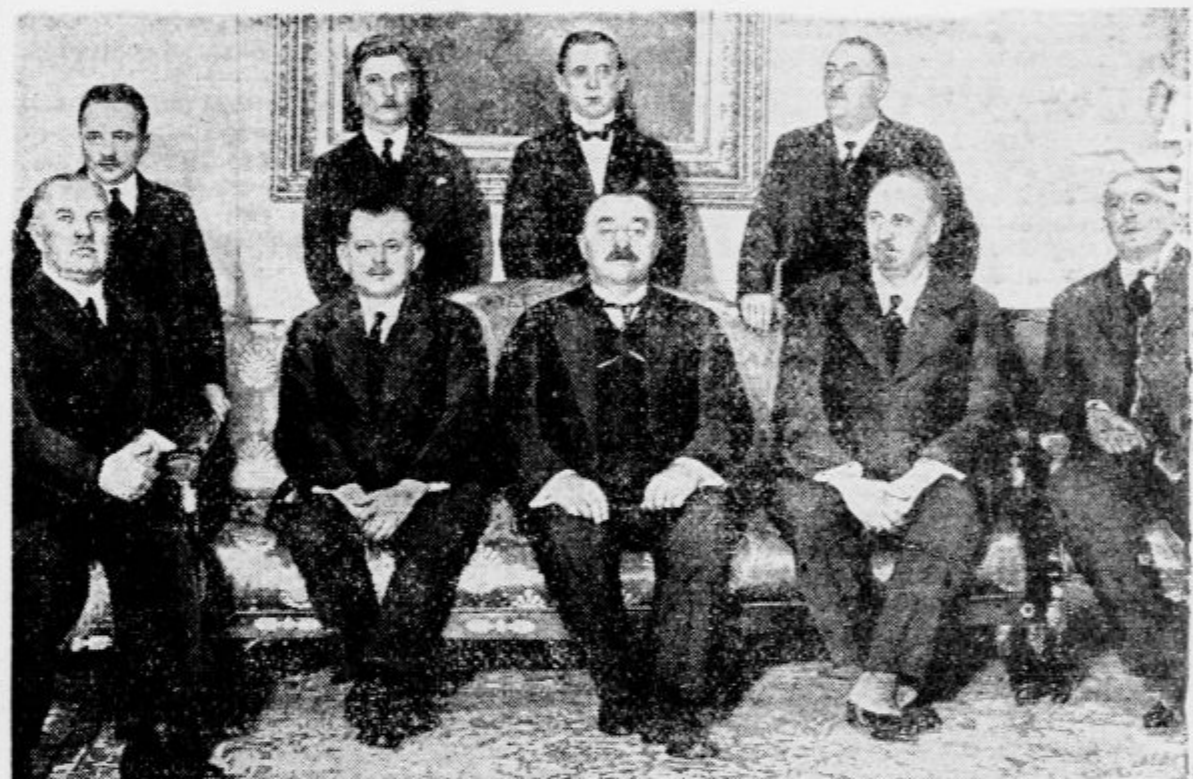
Zenitbeni posredovalec: To dekle je dražestno, dobro se spozna na glasbo, slikarstvo, sport, politiko. Ta bi bila kot nalašč za vas.

— Ze res, toda žal ne znam krpati nogavic.

GAGELOVA SEMENA

hvalijo najbolj 4753

Po odstopu Bureschovega kabineta

Člani avstrijske zvezne vlade, ki je odstopila (od leve proti desni, sede): Vaustn, Winkler, Buresch Weidenhoffer, Heini; (od leve proti desni stoje): Dollfuss, dosedanji poljedelski minister, ki je designiran za novega vladnega načelnika, Schuschnigg, Czernak, Resch

Ples med levi

Plesalka Mona Pavia, članica komične opere v Parizu, pleše v kletki med levi v nekem pariškem cirkusu

drugega. Pa še tistega ni moči videti, saj je vse polno zovov naokoli.« »Zdaj tudi perilo velja nekaj denarja,« sem dejal. Zamahnil je z roko. »Kaj bi tisto!« je odvrnil in odšel. Z njim je v temi izginila tudi rdeča pika cigarete. Popravil sem si na rami jermen težke in velike puške, pa je bilo še vedno neudobno, žulilo mi je ključnico in roka mi je otekla. Velika jesenska ozvezdja so se počasi in plavno pomikala po nebu. Pet ogenjkov. Kasijopeje se je dvigalo vedno višje in kmalu so mi stali prav nad glavo; Veliki Medved je odhajal na desno, se spuščal nizdol, potem spet kvišku in se s svojimi krajnimi, široko vsaksebi stoječimi zvezdami skoraj dotaknil temne zemlje. Rimska cesta je postala bleda, prozorna in malone nevidna. Jupiter se je dvignil visoko nad morje in se kakor majhna luna v srebrno-mlečnem dolgem stebru, segajočem od obzorja pa prav do obrežja, odražal v vodi. Drevje in trava, nič se ni ganilo, vse je bilo črno, nepremično. Električna žarnica nad vrati je pod barvanim pločevinastim obodom gorela z rdečim, pojemajočim svitom. Zid, motocikelj in zemlja, vse kar je raz

svetljevala, vse je bilo tako nekako porajeno, mrtvo. Spet sem se zamislil. Zdaj nisem mislil več na svojo ljubezen, tudi na svojo srečo nisem mislil, marveč o sebi sem premišljeval in o njej in zdelo se mi je, da stoji pred menoj taka, kakršno sem videl pred nekaj dnevi. Takrat je sedela poleg mene na stepnem gričku, obrnjena z obrazom proti zahajajočemu solncu. Za nama je ležala poslednja postaja dačnega tramvaja. Od morja sem je vel močan in svež jesenski veter. Zeblo jo je. Z rokami, golimi do komolcev, je obšla kolena, se sklonila naprej, napol zamizala in skozi priprte, goste trepalnice zrla v sonce. Njena bela obleka je vihrala v vetriču ko zastava, nežne sapice so božale njene kodre, ki so padali na tilnik. Ušesa so ji gledala izpod svilene, sinje rute, pokrite z rjavimi trikotniki. Sonce je stalo že prav nizko in njegovi rožnati žarki so laskali in nežno zlatili tanke, mehke dlačice na njenih zagorelih rokah. Veter je vel med suhimi, rjavimi bilkami. Dejala je: »Glejte, morje je kakor zameteno. Zdi se mi, da bi ostala sled, če bi s prstom pogladila po njem. Ali ni tako?« — »Da, seveda je,« sem odvrnil in raztreseno premišljeval o nečem

Sportna nedelja

Boj za predzadni točki

Včeraj je Ilirija na svojem igrišču odigrala predzadno prvenstveno tekmo z Mariborom in jo s 3:0 (3:0) odločila zase — Huda borba na slabih tleh — Madžarska in Italija sta igrali neodločeno — Razne zanimive prireditve

Ljubljana, 8. maja.

Predzadno tekmo v tekmah za lige v območju LNP sta danes na izredno slabih tleh in deloma tudi v dežju odigrali mariborski in ljubljanski prvak, ISSK Maribor in Ilirija. Ker se je lanska tekma med šestimi nasprotnikoma na mariborskih tleh končala s presenetljivo visoko zmago Mariborčanov, ki so tudi že v teku letošnje sezone servirali sportni javnosti nekaj prave dobrih rezultatov, se je na igrišču Ilirije kajub blatu in grozečemu naliivu zbralo lepo število publike. Rezultat in zmago je Ilirija postavila že do odmora in si tako osvojila še dve točki za svojo vodilno pozicijo. Igra je sicer občutno trpela zaradi razmočenega prostora, toda kljub temu sta moštvi vzele nalogo — če izvzamemo fizično izčrpanost proti koncu — prav resno, tako da so gledalci — razdeljeni po davnih tradicijah v dva točno opredeljena tabora — morali priti na svoj račun.

Po današnji nedelji ostane neodigrana samo še tekma med Ilirijo in Primorjem, ki se bo — kot znano — vršila na binško nedeljo. Ta tekma je po stanju prvenstvene tabele samo prestižnega pomena, ker ne more vplivati na položaj posameznih klubov. Sedanji vrstni red je končno veljaven; zaključna tekma bo morala odločiti samo o tem, ali bo Ilirija vodila z 18 ali pa ji Primorje sledi z 11 točkami, z drugimi besedami, ali se je Ilirija kvalificirala za tekme v ligah z vidnim naskokom pred ostalimi konkurenti ali pa sta oha vodilna kluba LNP po moči na papirju in vsaj po točkah približno enaka. Binškoletni nogometni sderby v Ljubljani se bo torej vršil v znamenju prestiza obeh ljubljanskih predstavnikov za sodelovanje v I. kolu tekem za državno prvenstvo. S tega vidika bo imela tekma svojevrstno obeležje, ki bo prav tako pomenil višek domače prvenstvene sezone.

Teden dni pred zaključkom kaže prvenstvena tabela naslednje slike:

Ilirija	9	8	0	1	29:11	16
Primorje	9	5	2	2	22:12	12
Maribor	10	4	3	3	27:20	11
Zeleznikar	10	4	2	4	15:19	10
Svoboda	10	2	4	4	20:24	8
Atletički	10	0	1	9	12:38	1

V naslednjem objavljamo podrobno poročilo:

Ilirija: I SSK Maribor 3:0 (3:0)

Ilirija: Jakšič—Jancič, Berglez—Bejak, Srednji, Pogačnik—Zitnik, Unterreiter, Oman, Doberlet, Pfeifer.
Maribor: Koren—Stepic, Bertonec—Konič, Kirbiš, Prevoinik—Zelna, Hrešak, Vidic, Najzar, Kokot.

Vkljub kar se da slabemu in deževnemu vremenu se je igrišče od polštirih začelo polniti, tako da se je nabrajo preko 1000 ljudi. Teren je bil seveda globok, pa se je brez ozira na to razvijala igra brez težjih posledic. Gotovo ni bila igra takšna, kakor bi bila mogla biti na suhem; marsikaj je bilo treba zrtvovati glede tehnike, kombinacij itd., vendar bo mnogim ostala borba še dolgo v spominu. Ilirija se je kar od začetka znašla in svoje ukrepe prilagodila razmeram. Že v prvem startu si je moštvo zagotovilo v silnem poletu naskok dveh golov, ki se je tik pred koncem polčasa v ugodnih okoliščinah še zvišal; potem je bila naloga obrambe — skoro vsega moštva, ker so domala vsi branili — da brani rezultat. In to je v odlični meri uspelo.

Ilirija je prišla na igrišče v močno oslabljeni postavi. Napad je kmalu po začel, sicer kakor je bilo videti pozneje, odločilnih fazah razpadel v pet ljudi, ki jih nobena sila ne bi bila povežala v celoto. Kar je ta napad dosegel, so bili vse samo plodovi individualnih akcij, pri katerih sta se odlikovala zlasti Pfeifer in Doberlet. Doberlet je še vedno — ali pa morda zopet? — nevaran pred golom; zaradi vse tri komade! Pfeiferjeva dobra stran bi se dala izraziti s koristnostjo in nesebičnostjo; treba pa je priznati, da mu je bilo zelo prav, da mu nasprotni krilci ni posvečali potrebne pozornosti. Vse drugo v napadu je bilo dovolj povprečno od Omana, ki je pokazal več poživovalnega truda kot zmoglosti, preko Unterja do Zitnika, ki sta bila mnogo šibkejši napadalni par od levega. Krilci so bili predvsem defenzivni in so bili pri tem npr. mnogo uspešnejši kot v sodelovanju z na-

patom; v drugem polčasu so se posvetili sploh izključno obrambnemu delu. Varskih ni dal enakomerno igre, pač pa sta oboja stranska krilca vzdržala enakomerno do konca. Opažala se je dobra Belakova igra z glavo. Najjačjo zaslonbo pa je imelo moštvo v ožji obrambi, o kateri se lahko reče, da je dobila igro. Predvsem velja to za Jakšiča, ki je držal, kar je pač moral držati; razen tega pa še čudovite stvari, pri katerih bi bil marsikateri drug vratar že zavljal kapituliral. Dobra sta bila v razgiralnem delu tudi branilca, in če bi ne bila pohvalili, bi drugemu delali krivico. Čeprav ni moštvo dalo enakovredne igre v polju, je vendar

zmago zaslužilo,

ker je izkoristilo, kar je bilo mogoče, uhranilo pa vse. Glavna Mariborova odlika je enakomerna porazdelitev moči. Tudi v tem moštvo so bile sicer nekatere vrzeli, vendar je bilo mnogo

bolj homogeno kot Ilirija.

Izrazito slabih točk ni bilo v moštvi. Tudi je treba priznati, da znajo fantje dobro in zlasti lepo igrati, razkrili so pa dve slabi strani s tem, da so se dali v začetku presenetiti in pa prehajali v neskončne kombinacije, ne da bi imeli strategijo, ki bi bil privedel neštivilne napade do pravega zaključka. V startu so v prvem polčasu ostajali za domačimi, pač pa so vsvo igro pravo dobro in lepo kombinirali, dobro igravali napad in neutrudljivo prodirali proti nasprotnemu голу. So res dobri tehničarji, toda vse te vrline niso zadoštvale niti za en sam gol! Taktika stiskanja v kazenskem prostoru se ni obnesla; s to taktiko so Mariborčani izgubili še nekatere bitke z ljubljanskimi moštvi. Obramba je delala dobro in brezbrižno; najmočnejši v tem trju je bil Bertonec. Dva gola sta padla po Koničevi krivici, ki ni držal svojega krila. Tretji gol je bil bolj zasluga Doberletove prisrčnosti kot pogreška obrambe. V kritični Kirbiša dolgo ni bilo opaziti; pozneje je dal prav dobro ofenzivno igro. Sploh je bila srednja vrsta v pogledu ofenzivnih akcij na mestu, še najboljši je bil levi krilec Prevoinik, ki pač ni imel težke naloge spričo šitke desne strani Ilirijanskega napada. Tudi Konič končno ni bil slab v podpori napadu, pač pa je vse preveč silil v sredino. Napadalni kvintet pa je igral v polju vzorno. Lepa in koristna je bila medsebojna povezanost, kakor tudi stiki z ozadjem, toda trajalo je predolgo, preden se je kdo odločil za strel na gol. V glavnem so vsa stratenjenja proti голу običajna v kazenskem prostoru na neproduktivnem gozdu nog in teles ilirijanske obrambe, ostalo pa je pobral Jakšič!

Potek igre.

Prvi napad izvede M. in doseže takoj kot. Par minut se držl v ilirijanski polovici, nato pa prvi napad I., ki se tudi neha v kotu. V 6. min. je Pfeifer nepokrit, njegov strel obrne vratar v kot, ki ga strelja Zitnik Doberletu na glavo in že je usnje v mreži, 1:0 za I. Par minut pozneje zopet zanemari Konič svojo nalogo, Pfeifer nemoteno privede do črte ob kotu in odda meter pred golom Doberletu na nogo, ki opravi ostalo. 2:0 za I. Ta čas I. odločno prevladuje, napadi gredo večinoma po levem krilu. Po 20. min. prične M. bolj pritiskati. Najzar se opogumi za prvi strel na gol in poslej ima Jakšič vedno več post. V 24. min. držl že skoro neubranljivo parabolo na črti. Nastajajo zelo opasne situacije v Jakšičevi bližini. Sodnik da po en kot I. in M., potem pa cela serija kotov proti M. kot zaključek prodornih akcij. M. ima nekoliko prav lepih pozle pred golom, pa jih dosledno zaigra. Tik pred polčasom prosti strel proti M., ki ga Doberlet »ročno« izkoristi in povisna na 3:0. Koli 9:2 za I.

V drugem polčasu prevladuje na terenu M. Sodelovanje med obrambo in napadom je prav lepo; napad si ustvarja nešteto šans, toda vse ostanje na nogah dobro razpoložene ilirijanske obrambe. Spočetka igra Mariborčanov ugaja; polagoma se pretvori v stereotipen sistem in postane že dolgočasna. I. že bolj redko prodre na drugo polovico; tudi ti napadi niso več tako nevarni kot prej. Pribori si dva kota in spravi samo parkrat vratarja v kočljivosti položaj. M. pa si iz vseh neštivilnih napadov izbije samo en kot, ki ga tudi ne izkoristi. Brez spremembe rezultata sodnik končno odpiška. Sodil je g. Bažant iz Zagreba. Bil je do-

drugem. Potem je snela ruto z glave in mi z njo pokrila lice. Ruta je zavela v vetru, skozi njeno svetlo, sinjo svilo je bilo videti vse lilasto in žarko; zahajajoče sonce, stepta, prah in mali avtomobil, ki je drvel po cesti. Ruta je debela po nečem lepem in vznemirajočem. Najbrže po njenih lasih. »Čudovito,« sem dejal. Potegnila mi je ruto z obraza, pred očmi pa so mi še dolgo plavale sinje lise z rjavimi trikotniki. Če sem zamišljal, so lise namah postale rjave in trikotniki sinji...

Rad bi jo kmalu spet videl. Veter je zavel ostreje in hladneje, noč je zadržala z vsemi svojimi ozvezdji in se pričela prelivati v jutro. Mračneje je gorela svetiljka nad vrati. Zid, ki ga je razsvetljevala, je postajal vse bolj in bolj mrtev. Drobne zvezde so se pričele tajati, ostale so samo še največje in najsvetlejšje. Pod Jupitrom, prav nad tistim mestom, nad katerim je bil on sam vzhel, se je pojavila nova, velika, hladna in jasna zvezda; kakor da bi jo Jupiter niti privlekel za seboj iz morja. Nova zvezda je v vodi zarisala nov mlečno-srebrn steber. »Jutranjica,« sem pomislil in namah sem zaželel spat. Trepančice so mi postale težke, vleklo so nizdol, telo je objela sladka utrujenost, misli so se mi spletale med seboj. Stopil sem k

potem pričel teči po klancu navzdol. Tat je bil komaj pet in dvajset korakov od mene, torej tako blizu, da sem jasno razločil njegovo umazano in topo idotsko lice z nizkim čelom.

»Stoj!« sem zdaj zakričal tudi jaz. Niti ozi se ni in bežal dalje. Mahoma se je v meni nekaj zgodilo. Kri mi je hušnila od srca k nogam, glava je postala hladna, ledena, in začutil sem, kako sem pobledel od sovraštva do tega, po zažje bežečega človeka.

»A, mrcinal,« sem zakričal in pomeril. Počasi, ne da bi se mi posebno mudilo, — kar je bilo še dobro, — sem vzel na muho begunčev bok in pričel računati, koliko moram vzeti naprej, da ne bom zgrešil. Tat se mi je zdaj še bolj približal. »Gotovo,« sem pomislil, močneje pritisnil kopito k raml, naslonil nanj še glavo, da bi bil tako kos silnemu sunku, ki ga naj bi v naslednjem trenutku povzročil strel. Ne da bi ga spustil z muhe sem meril in sprožil. Zatvarča je topo in kovinsko zahreščal in tisto sekundo sem se spomnil, da sem pozabil nabiti puško, preden sem bil odšel na stražo. Ko sem jo odložil, me je tat najbrže ugle dal, se hotel obrniti, pa se je spotaknil in se s culo vred zakotalil navzdol. S Krejdičem sva z dveh strani prišla k njemu in ga zgrabila.

»Stoj! Stoj!«
»Stekel sem za krikom proti bregu. Nad bregom se je pokazala nizka, razcapana in smešna postava človeka z ogromno culo. Mož je skrtil glavo med rame, culo je nesel pred seboj v rokah in na vso moč bežal. Za njim je drvel Krejdič s karabinko in kričal: »Stoj! Stoj!«
Mož s culo je pribežal do brega in

ber; pač pa je v foulth ponovno grešil, toda na srečo je oškodoval obe strani enakomerno.

Ostale nogometne tekme

CELJE: SK Celje : SK Trbovlje 11:1 (2:0); SK Celje rez. : SK Olimp rez. 4:3 (3:0). Prijateljski tekmi.
BEOGRAD: BASK : Sparta (Zemun) 6:0 (1:0).
OSIJEK: Gradjanski : Graficar 2:1.
DUNAJ: Rapid : Vienna 2:1 (2:0); FAC : Slovan 2:2 (1:1).
BERLIN: Tennis - Borussia : Victoria - Stolt 3:0.
FÜRTH: IFC Nürnberg : Borussia - Fulda 5:2.
PRAGA: Slavia : Kladno 7:0 (3:0).
TOPLICE (CSR): Teplicer FC : Nachod 3:0 (0:0).
BERN: Ferencvaros - Hungaria komb. : Young Boys 3:3 (2:2).
BUDIMPESTA: Madžarska : Italija 1:1 (1:1). Obe moštvi sta igrali precej izravnano, pač pa so bili Madžari nekoliko boljši v napadu. Gledalcev 8000. — Kispest : Somogy 1:1 (1:0).
AMSTERDAM: Amsterdam : Köln 5:4 (3:0).

Nov stadion v Splitu.

Včeraj je bil svečano odprt novi stadion za klub Dalmatinac. Ob tej priložnosti sta igrala Concordia in Dalmatinac ter je Concordia zmagala s 5:3 (2:2). Tekmi je prisotnostvilo tudi ban dr. Tartaglia, množestveno odlično občinstvo, mestni župan, zastopniki vojaštva in drugi. Danes je igrala Concordia proti Aurori neodločeno s 3:3 (3:0).

Lahka atletika

Tek za Shellov pokal v Mariboru Maribor, 8. maja.

Stafetni tek za Shellov pokal bi se moral prav za prav vršiti 12. junija, toda podsvage ga je odredil za danes. Škoda je, ker se je tek vršil med bliskom in gromom ter hudim nalivom, kar pa vse to ni ustrašilo discipliniranih moštev, tako da se je na startu javilo 9 moštev, več kakor kdajkoli. Pokazalo se je tudi, da je cesta za toliko ljudi preozka; zlasti se je to videlo pri predajah, kjer je marsikateri tekač izgubil mnogo dragocenih sekund. Tudi ce ste so bile v slabem stanju, polne blata na luž in zato seveda ni čuda, da je prva strela tekla letos za minuto slabše kot lani. Proga je bila dolga 1820 m in je vodila od Korčevske ulice preko Majstrove in Aleksandrove ceste na trg Svobode, kjer je bil cilj. Občinstvo je pokazalo izredno zanimanje in je tvorilo ob vsej prosti goši spalir; zlasti mnogo je bilo ljudi na cilju, ker jih ni preganl niti silen naliv, ki se je vili tik pred startom.

Tek je bil zelo zanimiv; na posameznih progah so se kosali že znani tekači z nekaterimi, ki so šele prvi nastopili. Zelo uspešen je bil zlasti nastop atletov I. SSK Maribora, ki je po več letih počivanja zopet poživl svojo lahkoatletsko sekcijo. Rezultati nekaterih tekmovalcev so izredno dobri. Na progi 400 m je Gutmajer prehitel vse ostale, prav tako je na 500 m Meruš prehitel znanega in rutiniranega Germovska. Končni rezultati so bili naslednji: 1. Rapid 4:19,4, 2. Zeleznikar 4:19,6, 3. Marathon 4:23,6, 4. Maribor 4:23,7.

Zmagovitemo moštvo je nato zastopnik tvrdke Shell izročil razpisani pokal, ostali pa so prejeli lične spominske listine.

Tenis

Tekme za Davisov pokal

Praga, 8. maja. V zaključnih dveh igrah za poedince sta si Avstrija in Češkoslovska v boju za Davisov pokal razdelili po eno točko, in sicer je Menzel premagal Artensa s 6:2, 6:1, 5:7, 6:4. Matejka pa Hehta s 6:4, 6:4, 6:3. Končni rezultat je 3:2 za Avstrijo.

Berlin, 8. maja. Teniški boj za Davisov pokal med Nemčijo in angleško Indijo je prinesel dosedaj tri zmage Nemčiji. Odločilna je bila igra v dvoje, ki sta jo dr. Dessart—Nourmy proti Saranivi—Rasasada s 6:4, 2:6, 3:6, 6:2, 6:3 odločila v korist Nemčije, tako da je sedaj stanje 3:0.

Prvenstvo ljubljanskih srednjih šol v odbojki

Pretedno sredo 4. maja so se vršile na telovadnem prostoru Ljubljanskega Sokola tekme za prvenstvo srednjih šol v odbojki pod pokroviteljstvom gosp. prof. Trošta. Nastopilo je pet šol, in sicer: Prva in druga državna gimnazija, državna klasična gimnazija, državna gimnazija, državna klasična gimnazija, državna gimnazija. Igralo se je po izločilnem sistemu (kdor dve točki izgubi, je izločen iz tekmovanja). Po treh zmagah si je osvojilo prvenstvo in pokal moštvo državne gimnazije v Ljubljani. Drugo mesto je zasedlo moštvo I. državne gimnazije in tretje pa moštvo II. državne gimnazije. Moštva, zlasti prvaka, so iznenadila z dobro igro. Sodnik g. Valentinčič odlično.

Občni zbor LZSP

Ljubljana, 8. maja. Sneli se je vršil v posebni sobi kavarna »Emona« II. redni občni zbor ljubljanskega zrnospoljarskega podsvage. Skupščino, ki je bila prav dobro obiskana, je otvoril v odsotnosti obolega predsednika Gnidovca podpredsednik dr. Kuhelj. Po imenovanju zapisničarjev, overovalcev in verifikacijskega odbora se je prešlo na čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora, ki je bil sprejet soglasno. Nato je v imenu verifikacijskega odbora poročal g. Kopriva, da se je od 18 članicnih klubov udeležilo občnega zbora 14. Od štirinajstih predloženih poverilnic so tri sporne, ker manjka klubov žig, vendar predlaga verifikacijski odbor, da se verifikirajo vse poverilnice, kar je skupščina soglasno odobrila. Sledilo je tajniško poročilo g. Mahkoveca, iz katerega je razvidno, da obsega teritorij LZSP Dolenjsko, Notranjsko in del Gorenjske s Kamnikom, Tržičem in Skofjo Loko. Odbor je imel med letom 16 sej ter je moral v času svojega poslovanja kooptirati več novih članov, tako n. pr. namesto načelnika smukotehniškega odseka inž. Koudelke, ki je bil službeno premeščen, g. Predaliča. Podsvage je priredil podsvage prvenstvo v teku in kombiniranem tekmovanju. Med najuglednejše klube je treba izšteti Sm. k. Ljubljano in SK Ilirija izmed ljubljanskih, izmed podeželskih pa SK Tržič, SK Kamnik in SK Logatec. Kot jake delavna se je pokazala nova akademika smučarska organizacija, ki je razen svojih prireditev poslala akademsko reprezentanco v Grindelwald, kjer so naši akademiki dosegli pomembne uspehe. Tajniško poročilo je bilo po krajši debati sprejeto soglasno. Blagajniško poročilo g. Kajfeža izkazuje malenkosten prebitok 489.—Dip. Kakor vsaka novoustanovljena organizacija, je imel tudi LZSP v prvem letu svojega obstoja velike finančne težave. Po poročilu revizorjev je bilo blagajniško poročilo soglasno sprejeto in odstopajočemu odboru podeljen absolutorij. Načelnik smukotehniškega odseka Predalič je poročal, da je bilo na področju LZSP 56 tekmovalcev, od katerih pa je verifikiranih samo 44, ker za ostalih 12 manjkajo zapisniki. Na teh 44 prireditvah je nastopilo 731 tekmovalcev. Celokupna dolžina smučskih prireditev v teku znaša 560 km. Po številu tekmovalcev je bila najbolje obiskana mladinska tekma SPD Trbovlje, na kateri je nastopilo 56 tekmovalcev starosti 11 do 16 let. Najočnejši med klubski tekma SK Logatec za prvenstvo Notranjske, kjer je nastopilo 52 tekmovalcev. Podsvage prvak v kombinaciji je postal Bog Stramel (Sm. k. Ljubljana), prvak v teku pa Girandon (SK Ilirija). Po številu prireditev je na prvem mestu Sm. k. Ljubljana s 14 prireditvami, nato pa Logatec z 7, Tržič s 6, Ilirija in ASO s po 4 itd. Zelo agilni je SK Logatec, ki namerava letos zgraditi veliko skakalnico. Poročilo je bilo soglasno sprejeto. Po 10 minutnem odmoru so bile volitve in je bil oglasno izvoljen naslednji odbor: predsednik Ante Gnidovec, podpreds. dr. Mirko Kuhelj; tajnik I. Mahkovec Lojze, tajnik H. Kopriva; blagajnik Kajfež; odbor: Kuhar Pina in Iskra Vekoslav ter zastopniki zunanjih klubov Strgar (Kamnik), Senica (Logatec), Kopriva (Zagorje), Banovec (Trbovlje), Medanič (Javornik-Rakeč), Seljak (Tržič), štirje klubi, ki niso navzoči, bodo pozvani, da imenujejo svoje zastopnike. Smukotehniški odsek: načelnik Stane Predalič, Tinta, Zemljič, Heyne, Smuc, Seljak, Kunstelj, Strgar, Kersnik, Škofir, Vlasak, Furlan, Vučnik, Burger in Cingerli; nadzorni odbor: Kristan, Jelenič; razsodišče: dr. Berce, dr. Vovk, dr. Novak, Zdenko Švigelj, Lederhas; drsalni odsek: inž. Bloudeck, Betetto, Avčin.

Pri slučajnostih je prosil SK Kamnik, da bi se prihodnje podsvage prvenstvo vršilo v Kamniku. Skupščina je sklenila načeloma, da se podsvage prvenstvo vrši na teritoriju LZSP, za kraj pa prideta predvsem v poštev Kamnik ali Logatec.

Sklenilo se je nadalje, da morajo vsi člubi do 1. oktobra t. l. sporočiti podsvage termine svojih prireditev. Glede jako umestnega predloga Kamnika, da se prepove klubom razpisovati za prireditve pokale, češ da so tekmovalci preveč razvajeni in ne posejajo prireditev, kjer ni razpisan pokal, je član saveza Predalič izjavil, da je JZSS že razmotril o tem vprašanju in bo svoj sklep objavil v kratkem. Po izčrpanem dnevnem redu je apeliral predsedujoči dr. Kuhelj na klube, da z vsemi močmi delajo za procvit zimskega sporta. Zborovanje, ki je poteklo vseskozi mirno in stvarno, je bilo zaključeno ob 22.30.

Vážna seja JPS. Včeraj se je vršila v Zagrebu seja jugoslovskega plavalnega saveza, ki ji je predsedoval dr. Lapajne iz Ljubljane. Največ se je razpravljalo o verifikaciji večkratne rekordierke in prvakinje Gize Wikmer, članice ljubljanske Ilirije. Prej je bila članica susaške Viktorije in se je 26. septembra lani prijavila za vstop v Ilirijo. Končno je bilo verifikirano njeno članstvo pri Iliriji s pridržkom, da ne sme startati 14 mesecev, to je do 26. novembra t. l. Sportni klub Maraton iz Maribora je bil sprejet za član saveza. Najvažnejša točka dnevnega reda je bila nova lista rekordov jugoslovskega plavalnega saveza od 1. maja 1932, ki jo je sestavil tehnični referent saveza inž. Sendjordič. ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes in v sredo od 17. naprej obvezen trening za prvo in rezervno moštvo. Drevi ob 20.30 seja sekcijejskega odbora pri Krapežu. Plavalna sekcija SK Ilirije. Seja načelstva bo danes v ponedeljek, dne 9. t. m., ob 18.30 v posebni sobi restavracije »Emona«.

Dve hudi nezgodi na Dolenjskem

Novo mesto, 7. maja. Sneli so se vračali z vozom s sejna v žužemberku proti Novemu mestu novomeški sejmarij, med njimi Anton Feri in njegova žena Ivana, Tinka Travizanova ter Rozalija in Marija Vidmarjevi. Ko je mlad voznik Jostp Murgelj z Daljnega vrha privozil komaj 2 km daleč iz tega proti Dvorju, je voz zadel z vso silo na starnem očetrem ovinku z zadnjimi kolesi v občestni kamen in se prevrnil. Pri padcu so se vel sejmarij več ali manj poškodovali, najhujše pa sejmarka, 17-letna Ivana Ferijeva, na katero so padli teži zaboji in ji poškodovali hrbtenico. K ponosročencem, ki so se vsi onesvestili, je bil pozvan žužemberški okrajni zdravnik dr. Arhin Smola, ki jim je nudil prvo pomoč. Ravno s sejna došli tovorni avtomobil tvrdke Kopriva iz Novega mesta pa je nato poškodovance naložil in jih odjedlaj domov. Vsi onesrečenci so ostali za sedaj še v domači oskrbi.

Dopolodne je poslovala novomeške elektrarne tvrdke »Novobora« g. Viljem Sedej poslal svojega vajenca, 15-letnega Josipa Mezmaršiča na Režkovo cesto, da bi tam kaj na kegljišču popravil neko malenkost na elektrovodu. Vajence je splezal na drog s pomočjo železnih plezalok, vrh droga pa se je privezal z jermenom in pričel z delom. Nesreča je hotela, da mu je na nogi železna plezaloka nankrat odpovala, zato se je fant v stran pred padcem vse zmeden oprjel elektroveda z 220 volti napetosti.

Tok ga je tako pretresel, da se je onesvestil in obvisel na drogu le na varnostnem pasu. Ljudje, ki so videli ta prizor, so obvestili g. Sedeja, ki je takoj prhitel na mesto in s pomočjo navzočih snel ponosročenca z droga. Pozvani zdravnik dr. Marjan Polenšek je nezavestnemu mladeniču dal močno injekcijo in odredil njegov prevoz v bolnico. Med potjo je pričel nesrečnej hresneti in divje vpiti, da so ga njegovi spremljevalci komaj obvladali. Kakor je pozneje izjavil primarij bolnice usmiljenih bratov dr. Pavlič je mladenič že izven življenjske nevarnosti.

Dva Beričevca

Ljubljana, 7. maja. Naključje je naneslo, da sta padla policiji v roke kar dva prebrisana Beričevca. Prvi je čevljarček Janez, ki se je seznanil v Ljubljani z marljivo in varčno kuharico Miciko, nekaj let starejšo, ki pa ima v hranilnici nekaj jurjev za stara leta. Micika je v ponedeljek naprosila Janeza, da ji dvigne v šestni hranilnici 400 Din in lanske obresti. Janez je to radevolje storil, a sam hudobec ga je pretental, da je zakolovratil v gostilno. Začel je popivati in veseljačiti z raznimi zastojkariji in veselimi deklaracijami. Na praznik si je Janez še mislil: »Vnebohož je veliki praznik, ko še ptič vščupne, samo da meso je.« Janeza pa je začela glava boleti. Preobrnil je vse žepne. Vse potjo je mahnil na policijo in tam skesno pripovedoval svojo zgodbo: »Zgodila se mi je nesreča. Ob ves denar sem in ob hranilniško knjžnico, ki ni bila moja, ampak od kuharice Micike. V gostilno so me okradli!«

Policija se je naslednji dan informirala pri Mestni hranilnici in dogmala, da je nekdo na Micikino knjžnico 4. t. m. dvignil še 600 Din. Kmalu so to pojasnili. Janez je namreč ta dan prišel precej okajen v gostilno pri Mačku. Nekemu mladeniču je velel: »Halo! Sem k moji mizi. Bomo pili.« Ker mu je denarja zmanjkalo, je Janez neznanca naprosil, da je šel v hranilnico po 600 Din. Ko pa se je neznanec po daljšem času vrnil, že ni bilo Janeza več pri »Mačku«. Neznanec je vprašal dobrega očeta Mačka, kje te tisti človek, ki mu je izročil knjžnico. Povedali so mu, da je odšel. Previdni gostilničar pa je svetoval neznanca, naj njemu izroči knjžnico z denarnem vred. Micika je dobila knjžnico s 600 Din nazaj, toda ljub Janez ji je zapravil vendarle 668 Din. Romal je v sodni zapor.

Drugi Beričevce France je včeraj, ko so fantje prihajali k vojakom z lesenimi kovčgi, priredil v ruski baraki ob Masarykovih cestah celo gostijo. Povabil je prijatelje in jih zalogoval z dobro domačo gnatjo in suhim klobasami. Pojedli so celo vleče. Policijski stražnik je bil o gostiji zaupno obveščen. Nepozvan je prišel na gostijo. Francetu je izginil vse prejšnji pogum. Stražnik ga je pozval na stražnico in tam so kmalu pojasnili, na kakšen način je France prišel do pečeta in klobas. Na glavnem kolodvoru je bil ukradel nekemu rekrutu »ovčeg in ž njim izginil. Na kovčegu je napis: M. C. tinski. Lastnik je bil v njem. V kovčegu je ostala samo še skodelica z jedljinim prbrom. France je bil izročeni sodišču.

ŽENA V SODOBNEM SVETU

Za materski dan

Ni je besede, ki bi vzbudila v človeku tišjino v globlji pomen, kakor je beseda mati. Mogočna in svetla sije v srcu ljudi vseh narodov in plemen. Praodnosne matere je vez, ki ne more biti nikoli pretirana, najelementarnejše čustvo je, ki sega v prabit človeka. Kakor bo vsak človek, zdrav na duši in razumu, čutil povezanost z veliko materjo zemljo, povezanost kakor so jo opovali glasniki elementarnih čustev in zemlje Hamsun, Bojer in drugi, tako bo vsakdo, v komur se niso usahnili življenjski tokovi, čutil kri telesa, iz katerega se je rodil.

Marsikoga je že utrudilo življenje, marsikomu je že vzelo vid za luči in blestenje sveta, marsikomu je že vzelo vero v svet in človeka, pa mu je ostala mati, čije ljubezen je brez laži, ki je nikoli ne zapusti, ki nikoli ne vara, ob kateri ni razočarani, ki je dom in zatočišče, dokler ji ne zastane srce.

Lepota in preko vsega triumfira čisto čustvo ljubezni od matere ni razločljivo in pojmljivo iz razuma, saj prihaja od tam, kjer imajo izvor vse iracionalna doživetja človekova — iz duše in srca. Prav zato je tako čudovito Cankarjevo doživetje matere, ki mu je bila, po naravi in razmerah pestniku in melanholiku, življenjskemu razočarancu, nikdar usahljiva lepota, edina lepa in tolažba, najbližji človek, svetnica s trnjevo krono trpljenja; kajti mati je bila vselej in je mučenica. Mnogoter je njeno trpljenje: zaničevana je, če je rodila nezakonske dete, nihče je ne vpraša, ko ji v vojni odvzamejo sinove, premnogokrat pa utrpi najbrhdnežjo čelost, da jo lastni otrok zalaj, pozabi ali celo prepusti materialni stiski. Na tisoče takih mater je na svetu, njim je njihov blaženi dan le pekoč opomin na srečo, ki bi lahko bila, pa je ni, na tiste matere, katerih otrokom je materski dan res dan čiščenja najpožrtvovalnejše, najboljšee žene.

Le tisti mož, ki se bo najgloblje zavedal, da je njegova mati — žena, ki bo videl v vsaki ženi rodiljelico otrok, mater ali dovedno mater, kakršna je bila njegova, vir človeškega življenja, le tisti bo ženo spoštoval in videl v njej človeka, ki mu pripada beseda v dejanju in nehanju sveta in delež sotvora kulture in pravica do udejstvovanja in uveljavljanja svoje biti. Vrednotenje žene, kakor ji je doslej gledala večina ljudi, kot nezemske bitje ali še rajši kot izračun in spolni objekt na najnižji razvojni stopnji, se bo umaknilo edino pravnemu, edino oba spola neponožljivo — in v tem je pot do ozdravitelne čisto nezdravilni odnosov med možem in ženo.

Nova mati

Gospodarska neodvisnost je mnogovrstno vplivala na ženo življenje bodisi v znanjem kakor tudi v notranjem pogledu. Neurejene razmere današnje prehodne dobe, ko povzročila borba med stariimi in novimi vrednotami često disonance v mnogih življenjskih zadržanih, so prinesle zlasti ženi materi, ki je obnem poklicno zaposlena, marsikako novo breme. Toda brez dvoma se bo to uredilo v prilog ženiini neodvisnosti, ko bo razvoj izkristaliziral sožitje ljudi v take oblike, da bodo ustrezale novim razmeram. Gotovo pa je, da žena že danes lahko spozna in oceni vrednost, katero ji je prinesla gospodarska osamosvojitve glede na njen duševni in duhovni razvoj, na njeno notranje osvobodjenje. V njenem življenju se to osvobodjenje mnogovrstno zrcali: iz zgolj spolnega bitja postaja polnopraven človek s širokim pogledom na svet in na življenje ter s poglavljenim razumevanjem življenjskih pojavov.

Predsedke, ki so jo tisočletja zaslužjevali in ji zastirali pogled, podira danes ona sama, ker jih mora podreti, če hoče, da se razvije v vsakem pogledu v samostojno osebnost, ki bo sodočevala pri preureditvi družbe, koje prerod je brez ženinoga zavestnega sodelovanja nemogoče; kajti žena sestavlja nad polovico človeštva, a ona je tudi rodiljelica in vzgojiteljica generacij.

Nikakor ne more biti brez pomena, kako žena mati pojmuje to svojo nalogo bodisi glede na posameznika kakor tudi na skupnost. Prebujena mati, ki se v polni meri zaveda dalekosežnosti svojega prirodnega poslanstva, ne bo rodila otrok brez misli in brez zavestne volje, temveč jo bo pri tej njeni najvažnejši nalogi vodil čut odgovornosti *napram otroku in napram družbi*. Se-le kadar bo vsako mater vodil ta čut, šele tedaj bo moglo človeštvo govoriti o spoštovanju pred svetostjo življenja, o pravici posameznika na človeka vredno življenje.

Čut odgovornosti bo ustvaril novo pojmovanje materinstva, ki bo omejilo dosedanje brezmiselno tratenje otroških življenj in materinskih sil, ki bo pomagalo omejevati siromaščino in bolezen, ki bo dvignilo materinstvo v resnici, ne samo z lepimi frazami, na višjo stopnjo. Čut odgovornosti mora prevesti vsako mater zlasti danes, ko družba mnogo premalo stori za svojega malega člana, ki je sicer deležen javnega skrbstva, toda le v skrajni sili in na najbolj pomanjkljiv način: iz dečjega doma pride v rejo, kjer mora navadno okušati trnjevo pot renca. Te usode so deležni otroci samskih mater, ki ne morejo plačevati za otroka. Pa tudi, če mati plačuje, se mu ne godi dosti bolje. Če bi bila dekleta pravilno vzgojena in primerno počena o tem najvažnejšem vprašanju, če bi se jim zgodaj vcepil čut odgovornosti napram otroku, tedaj se ne bi dogajali primeri kot nedavno, ko je položila mati dve uri stara otroka pred prag cerkvenih vrat z listkom: »Krstite in vzredite ga, jaz ga ne morem.«

Taki primeri imajo svoj vzrok sicer se v drugih momentih, predvsem v siromaščini in v strahu pred javno sodbo. Toda to je poglavje zase, neskončno žalostno poglavje o nezakonski materi in njenem otroku.

Često pa je še večji siromak otrok, ki pride na svet v družini, kajti ta pa ni deležna nobene javne pomoči. A kakšno breme je vsak nov prirastek v družini s številnimi člani Tudi v normalnih gospodarskih razmerah dohodki niti od daleč ne naraščajo v oni meri kakor izdatki. In tako rasejo otroci v bedi in pomanjkanju, ki ovirata njihov telesni in duševni razvoj. Dr. Lesser pravi: »Največja nemoralnost je, spravljanje v življenje otroke, ne da bi se jim mogli zagotoviti možnost zdravega telesnega in duševnega razvoja in primerni zunanji pogoji, kakor so hrana, stanovanje in obleka.« Zato bi se morali zavedati, preden pokličejo novo bitje v življenje, kaj so mu dolžni in če imajo možnost otroku tudi v resnici nuditi ono, kar mu dolgujejo. Zlasti mati, ki je v njeni naravi toliko instinktu za obrambo svojega otroka, za katerega često trpi in strada, kateremu je v stanu prinašati nadčloveške žrtve, bi morala premisliti vse posledice, ki jih ima za otroka okolnost, da je spočet in rojen v bedi, kajti otrok, ki zaradi pomanjkanja nima zadostne prehrane in telesne nege, ne hira samo telesno, marveč je pogosto tudi duševno zaostal, manjvreden. Ker mu pre zaposlena mati ne more dati vzgoje, je pogosto prepuščen samemu sebi in ulici, ki mu zgodaj zamori vsako kličo čuta za pravico. Nič ni čudnega, če dajejo taki otroci material za ječe, blaznice, hiralnice in ubožnice. Deklice, še predno so dozorele, se že prodajajo za hrano in obleko. Ti otroci so glasen protest proti krivicam družabnega reda, ki v imenu neke farizejske in šovinistične morale zahteva od mater, da rode otroke, četudi jim ne morejo nuditi sredstev za uspevanje, namestu da bi družba prevzela tudi odgovornost za posledice svojih zahtev.

A. V.

K članku »Žena in študij«

K nedavno objavljenem članku »Žena in študij«, ki je izšel v tej rubriki, mislim, da ni kaj več pripominjati. Le nehoti sem se morala ustavi pri odstavku, v katerem je izraženo mnenje, naj bi se le one žene po-

svetile visokoškolskemu študiju, ki čutilo za to notranji poklic in ki se zavedajo, da bi jim zakon in materinstvo v zadostni meri ne mogla izpolnjevati življenja.

Delno se strinjam z mnenjem, izraženim v omenjenem članku, češ, da je to edino upravičeni razlog za študij, toda temu mnenju sledijo zaključke, da je študiranje iz drugih razlogov le moda in slepo in nesmiselno pomenjanje, se mi vidi močno nepravilno. Nikakor ne morem oprekatati, da je morda najti tudi take študentke, ki se jim visokoškolski študij zdi imeniten in toliko, ker zbuja pri znanih videz, da se pečajo z delom, ki jim ga nalaga pač najvišja kulturna in slutična človeštva, v resnici pa se ne pečajo z njim resno, z ljubeznijo, ki bi jo bile svojemu delu dolžne. Vendar po svojih opazovanjih sodim, da je takih študentk prav malo, ali pa bolj rečeno, da v ogromnem številu slušateljstva utonejo. Resno dvomim, da bi si v današnjih časih, ko je vendar boj za življenjski obstanek močno postopen, mogoče bolj privoščiti tako drago blagostanje za modo, ki bi ga pač stalo glede na zmožnosti takega individua preveč truda v primeru, da se ne bi hotel osmetiti pred študentstvom. Ne bi rekla, da ni takih študentk, ki jim velja udejstvovanje na univerzi kot oficijelno udejstvovanje, ki jim je pa mnogo manj važno kot oficijelno udejstvovanje v zabavnih, pivskih in kartaških družbah, plesih in sportnih igriščih. Toda povsem sem prepričana, da bi vsako dekle, ki bi si glede na dobro zmožno kritiko ostalo doma in hodilo na zabave, kakor pa da si izbere študij, ki jo in kaj njej ne vlee nikak notranji poklic. V tem oziru seveda imajo mladenčiči za sebo pač manj zadovoljive razmere kakor dekleta, saj se od njih res pričakuje, da bodo morda nekoč vzdrževali družino. Dobro siluirano dekle bo pa dobilo svojoo delo in predobro vemo, kako je ta dobro došla!

Ozrimo pa se sedaj še na ona dekleta, ki jih v očelov ali materini omari ne čaka nabasana mošnja z denarjem, nego še kaj hujskega: morda jih starši niti vzdrževali ne morejo dostojno.

Jasno je, la so taka dekleta popolnoma odvisna od svojih zmožnosti, dasi jim, recimo, delo, v katero so ali bodo v teku časa investirale svoje zmožnosti, ne bo ustrezalo. In da se je tako dekle, recimo, prebrlo skozi določeno visokoškolsko študija, ne da bi bilo kdaj opaziti malo notranjega zbliznaja med osebo in delom, vendar nikakor ne morem vsem tem enovestno zaloputiti: vrača almae matris pred nosom! Današnji človek pač mora gledati, da se čim bolj usposobi za eksistenčni boj in čim večja je konkurenca, toliko več vzposobljenosti je treba zbrati. Svoj ko smo bolj ali manj srečno prestali svojo srednjškolsko dobo, smo že morali spoznati, da z za služkom, ki bi ustrezal naši izobrazbi, tako rekoč nič ne bo, kar kaže primer, da so se izmed osmošolk na neki ljubljanski gimnaziji odločile štiri petine za visokoškolski študij. Tako vidimo, da je danes že pred vsem socialni moment odločilni argument, za to, ali naj mladina občiskuje univerzo ali ne. Vse preseren časi se mi zde za to, da bi se šolo občiskujoča mladina iz tako neresnega razloga, kakor je moda, odločevala za delovanje, ki nikakor ni prijetno onemu, ki za ne naprti iz razgorenja in ljubezni. To sicer nikakor ni razveseljujoče dejstvo, vendar pa ne smemo obupati nad našim slovenskim svetom, saj to dejstvo se nikakor ne tiče samo nas, temveč je znano že davno tudi drugod. Dejstvo sproteljarjanega intelektualnega naraščanja je pač žalostno, pred vsem zato, ker ga nikakor ni moč odvrniti in spjeljati pota do almae matris v smeri, kakor so bila spjeljana ob postanku in prvem razcvetu univerz. Vendar misno upravičeni do žalostnih dvomov, da bi se na današnjih univerzah vendarle ne zbirala res prava elita bistrih glav mladine in nanje se vodstvo kulturnega delovanja. Čeprav nam ni in nam ne bo dano nikdar pomesti vso nadležno in ovračajočo maso

študentstva iz predavalnic in seminarjev in se bomo končno le morali vdati v izpremenjevo okoliščine, da postaja univerza delno tudi šola za izobraženje višjega državnega in privatnega uradništva, kakor je na primer obrtna šola zavod za izsojanje razgovrstnih obrtnikov.

Razmišljanja, omenjena v navedenem dopisu, so res prav lepa in mislim, da se te želje približno krijejo z željami vseh onih, ki se zavedajo, kakšno ozračje bi prav za prav moralo vladati na univerzah in kaj bi smeli od visokoškolskega naraščanja pričakovati. Toda to nam je ideal, ki nekoč ni bil ideal, ampak prava resnica. In vidi se mi tudi, da ga nikdar več ne bomo mogli doseči, prav gotovo pa ne na znane predlagane načine, kajti, potem bi se zavrl dohod na univerzo pred vsem samo naraščanju revnejših slojev, v katerem opazujemo mnogo žilavosti in zdravega razuma.

Videlo se mi je povsem primerno podati enotno razmerje študentstva do študija in nikakor ne deljeno na ženski in moški spol, kajti vprašanje se enako tiče enim in drugih. Zahteva, ki se stavlja enim, se stavlja prav tako drugim, le da so posledice za študentke morda malo trše kakor za študente

Visokosolka.

Jugoslovenska ženska zveza je povabila go. Mileno Atanackovićev, delegatko ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje na konferenci Mednarodnega urada dela v Ženevi, na predavanje, ki se je vršilo 3. t. m. v Delavski zbornici, G. Atanackovićeva je v svojem zanimivem predavanju razložila delo in pomen konferenc MUD in nam zlasti obširno pokazala aktivno in plodonosno delovanje žen.

Ženski pokret je predlagal na seji Jugoslovenske ženske zveze ob priliki razprave o materinskem dnevu, naj se uvede nov socialni zakon, ki pravi: Vdove, ločene in neporočene matere morajo imeti zakonito pravico do mesečnih rent, katere prejemale, dokler ne postanejo otroci sposobni za samostojno pridobivanje. Ako postane tako mati neposobna za delo, potem ko je preiskrnela otroke in nima nikakih dohodkov, ima pravico do trajne pokojnine.

Ugovor, da žena ni dosedaj še nišesar storila za kulturni napredek človeštva, prav dobro zavrta Zofija Lazarfeldova, avtorica nad vse zanimivega in za ženo in moža poučnega dela »Wie die Frau den Mann erbebt.« z ugotovitvijo, da je celotna bilnost človekova potrebna, da se nekaj samostojnega in celotnega ustvari, a da žena tega ni mogla storiti, ker ni bila doslej samostojno bitje, neodvisno in v sebi završeno, ker je bila doslej o vsem odvisna od moža, ni imela lastnega globljega notranjega življenja. Moški je 2000 let oviral ženo, da bi se razvila in sodelovala. Pa pustimo sedaj ženo 200 let, da se razvija v svobodi in neodvisnosti, potem homo šele mogel prav prosediti, kakšni bodo uspehi ženinoga dela za kulturni napredek človeštva.

Českoslovaški zakon ne pozna razlike med zakonskimi in nezakonskimi otroki. Nezakonski otroci imajo pravico do očetovega imena, če je očetovstvo dokazano. Na 6 do 8 tedenski plačani dopust pred poroko in po njej imajo pravico poročene in neporočene matere. Dopust se jim šteje v pokojnino in v službo.

V Zedinjenih državah, kjer se pripravljajo za volitve, imajo vse stranke na kandidatih listah tudi ženska imena. Med temi sta tudi dve Slovenki, in sicer Jemira Zajčeva in Ana Krašnova. Obe kandidirata na socialistični listi.

Iz akvaristove torbe

O školjkah in drugo

Da nam ribogojnica res nudi sliko, ki povsem odgovarja prirodi, denemo v akvarij tudi 1 do 2 školjki srednje velikosti. Da pa moremo opazovati razmnožitev školjk in v zvezi s tem tudi razmnožitev pedzirkov, denemo kakih 6 do 12 takih ribic (1/2 mlečnikov, 2/3 ikrmice) in 5 večjih školjk v večjo prostorno ribogojnico. Sicer gojimo v večjih ribogojnicah mnogo več ribic, ali ker potrebujejo školjke njih ličinke in za-

rod in pedzirki za časa drstenja silno mnogo kisika, bodo večje posode najbolj odgovarjale. Ribogojnica naj bo dobro zaraščena in plast na dnu mehka in blatna in tako debela, kakor so školjke visoke. Če vzamemo barsko blato, iz katerega smo vzeli školjke, je uspeh zamčen. S takim blatom pokrijemo ribogojnice, 1/2 ostane nezasedena. To je prostor za školjke. Ostale 1/2 zasadiamo prav gosto. Med rastlinami in med nezasedenim prostorom napravimo mejo s kamenjem ali pa s stekleno vertikalno ploščo. To zaradi tega, ker školjke potujejo. Pri tem bi se oddaljile druga od druge, kar bi brzokone onemogočilo ali vsaj otežkočilo medsebojno oplojevanje. Poleg tega bi školjke pri potovanju zadele na korenine rastlin ter jih zrahljale, naker bi se one dvignile. — Če imamo napravo za prezračevanje ali pa napravo za dotok in odtok vode, je posoda, v kateri hočemo opazovati školjke in pedzirke, lahko manjša. Školjke, ki jih denemo v vodo, so ali slikarski skržki (unio pictorum), ali pa kate-rekoli druge slikarskemu skržku sorodne vrste.

Da spoznamo skržka in njegovo funkcijo, ga opišem v naslednjih vrsticah. Lupini sta izbočeni. Med njima je v notranjosti telo brez glave. Lupini sta na eni strani bolj zakroženi, na drugi strani se pa zožujeta. Ko denemo školjko v zdelo, zapazimo kaj hitro belo mesnato kogo, ki jo porine v vodo na oni strani, kjer sta lupini bolj zakroženi. Na nasprotni strani, kjer sta lupini zoženi, se nam prikažeta dve odprtini, druga tik druge in sicer dotekalka in izmetalka. Školjka odpira in zapira lupini s mišico zaklepnic. Čim pogreznemo školjko v ribogojnico, se hitro zarije z nogo v blato in kmalu ne vidimo ničesar, razen gornjega dela z odprtinama. Dotekalka in izmetalka sta v širšem pomenu početek in konec kanala. Dotekalka donša skržku z vodo vred kisik za dihanje in hrano v obliki alg in vodnih živalic. Kisik absorbirajo skрге, hrano pa usta. Vodo počene školjka skozi izmetalko iz telesa. Če voda naglo pada, tako da ostaneta dotekalka in izmetalka nad vodo, se vendar opaza tudi v takih primerih, da izbriga školjka vodo iz gornjega dela, kjer sta dotekalka in izmetalka.

Vozl sem se s kosolom ob Donavi med Brnico in Slkovitvo s sedmimi stolpi okrašeno graščino Golubac. Zapazil sem curen, ki se je dvigal od obale ter se v loku spuščil v vodo. To se je ponavljalo v kratkih presledkih. Ker nisem nikogar opazil, sem se temu čudil. Šel tja in našel velikega skržka, ki je bil izven vode, zarit v pesek ravne obale, približno dvajset cm od roba in ki je izbrizgaval iz gornje odprtine vodo. Dolnja tretjina je namreč segala v pesek, ki je bil prepojen z vodo.

V telesu so še jajčnik in vsi drugi potrebni organi. Za nas akvariste naj zadržuje, da pridejo iz školjkega jajčnika jajca v škrgne gubice. Skozi odprtino dotekalko prplujejo z vodo vred spermatozoi skržkov in oplojajo jajčka. V gubicah skrg se pretvorijo jajčka v ličinke, ki jih izmeče skržek skozi izmetalko. Mnogo teh ličink propade, mnogo jih pojedo ribice, ki že čakajo pri školjkah, nekateri se pa s pomočjo bisovnice (bička) oprimejo rib, kjer žive kot zajedake tako dolgo, dokler se ne razvijejo v majceno školjko in nato odpadejo. Tako pri skržkih. — Pri pedzidku je pa tako: Pošče si varno gardo za ikre. Cenjeni čitatelji akvarističnih člankov gotovo niso prezrli, da sem svoječasno ob opisu pedzirka omenil, da pogreznemo klica svojo cevko, ki ji stopi tik za trebuhom pri drstenju iz telesa, v dotekalko Skržka, kjer izpusti ikre. Mlečni drsti nad školjko in jih oplodi. Ikre so pritrjene na školjkih škrgah in v teku treh tednev zapuste mladiči celico in svojega neprostovoljnega varuha skozi izmetalko.

Kakor vidimo, je obstanek naših skržkov odvisen od rib, obstanek pedzirka pa od školjk, kar je vsakogar zanimivo. Imejte-ljem več akvarijev se gotovo izplača napraviti spredaj (nenjen) polizus in opazovati skupno delo skržka in pedzirka, kako skrbi ta za obstanek svojega roda. O. S.

MALI OGLASI

Službo dobi
Vauka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Praktikantinja
na elektrotehnično trgovino sprejme Slavka Petan, Sv. Petre cesta 25. 16829-1

Mladu, čedno dekle
v 18 v šepardskih urah k otrokom. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 16861-1

Čevljar, pomočnika
dobro izveščano, sprejem takoj. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 16735-1

Dekle
pridne in poštono, sprejem učiteljica za hišna dela k trem osebam. Pisanje pošlani na naslov: Fanika Balanč, Dol. Logatec. 16747-1

Vajenca
za trg. — Mešč. blagom sprejemem. — Oskrba pri starših. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 16732-1

Vajenca
rešitena, sprejemem v Mar-ni trgovišni hiši. 16663-1

Kavarn. vajenca
s hrano in stanovanjem sprejem Narodna kavarna. 17004-1

Prodajalko
dobro vezirano v galantariji in trafikii, sprejme v trgovini v večjem mestu Gorenjske. — Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Zanesljiva moč«. 16651-1

Natakarico
za boljši lokal sprejemem takoj. Prednost ima mladica čedne znanjona. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 16874-1

Natakarico
z majhno kavojico, ki bi pomagala tudi v kuhinji, sprejemem takoj. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 16942-1

Službe išče
Vauka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Sobarica
vajena pospravljajca boljši sob in zmožna šivanja, išče službo. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 16692-2

Službo paznika
portirja ali kaj silnega išče mlad invalid, vešč tudi špecerijske trgovine. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 16743-2

Prodajalka
mešana stroka, išče kjerkoli mesto. Nastopi lahko takoj ali poenote. Cenjene ponudbe na podruž. Jutra v Celju pod »Marilija«. 16374-2

Mesto dojilje
išče kmečko dekle, najraje v Srbijo. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 16760-2

Poštono dekle
zdravo, vajeno vseh gospodarskih del, išče službo. Gre tudi na gostilno. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 16738-2

Natakarica
33 let stara, išče mesto najraje v točilnici. Zmožna v kavojico. Pisanje na podruž. »Jutra«, Maribor, pod »Natakarica«. 16760-2

Keramik
žel vstopiti v večjo tovarno za izdelovanje vsakovrstnih glazur, za peči in bele steklinke. Ponudbe na podruž. »Jutra« v Novem mestu pod šifro »Keramika«. 16990-2

Cevlji na obroke
»Tempo, Gladališka ul. 4 (nasproti gledališča) 114-6

Ia bučno olje
vedno sveže, pristno štatersko, liter 14 Din dobitno. pri E. Resman, trgovina, Florjanska ulica 22. Sveža pražena kava in specerija. Solidne cene! 16926-6

Kupim
Oglašit trg. značaj po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vauka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Pisalni stroj
pisalna mliza in omare, Werthelmerco, reg. blagajno. (Leibstuhli), klub-garnitura, kupim. Natančne podatke na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Dobro plačame«. 16893-7

Vrtno zemljo
kupim. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod šifro »Humus«. 16893-7

Pohištvo
Vauka besoda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Razno pohištvo
radi odgotovanja po cen 1 prodam. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 17028-12

Lokal
Vauka besoda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

Lokal
za trgovino in trafiko v novi hiši na periferiji Ljubljane oddam s stanovanjem. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 16670-10

Pekarno
dobro dožo, oddam takoj ali poenote. Potrebno je nekaj kapitala. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 16438-19

Lokal
lep, razstaven in trgovski, na Dunajski cesti, takoj oddam. Informacije pri Elektro Radio centrali, Dunajska c. 34. 16791-19

Lep lokal
(3 prostori) na prometni točki takoj zgodno oddam. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 16930-19

4 lokale
oddam v novi zgradbi v Izeriki — Gregoričevci ulici. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 16930-19

V najem
Vauka besoda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (17)

Gostilne
z vsem inventarjem oddam v najem v industrijskem kraju na Gorenjskem. — Kavelje zmožni naj se oglašijo na oglašni oddelku »Jutra« pod »Gostilna«. 16780-17

Gostilno
na prometnem kraju vauka v najem zakonik par brez otrok. Ponudbe pod šifro »Dobro zmožne na oglašni oddelku »Jutra«. 16816-17

Posest
Vauka besoda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

Več stavbenih parcel
prodam. Pojavnila daje gradbeno podjetje Mavrič, Dunajska c. 38. 16792-20

Šumsko veleposestvo
v Gorskem koturu, okrog 600 ha, zaraščeno, se prod. Sprejme se tudi hranilna knjižica prvovrstnega zavoda. Proubide na Alogma Company, anončni zavod Ljubljana pod »Šumsko veleposestvo«. 5814

Železo-kovine
Prodajam poceni rabljene tračnice, transmisije, jermenice, cevi, stroje itd.

Kupujem stari baker in mesing, Miroslov KRAS, Zagreb, Podvoznjak, telef. 6-49 (Jugofurda). 344

Pozor, ženini in neveste!
MODROCE
posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, spalne divane in fotelje nudi najceneje
RUDOLF RADOVAN tapetnik
Mestni trg št. 13. Zima, morskna trava, blago za modroce in prevleko pohištva v veliki izbiri po najnižji ceni. 5828

Tovarniška poslopja
s staro dobro vpeljano gostilno, lepimi gospodarskimi poslopji, njivami, travniki in gozdi tik železniške postaje ob Savi se prod. Plačilni pogoji skrajno ugodni. Ponudbe na oglaš. odd. »Jutra« pod »435«. 5822

Kresal Pavel družba z o. z.
pleskarstvo, slikarstvo in črkoslikarstvo
Rožna dolina 4-IV. pri Ljubljani
Delo solidno. Cene nizke. Se priporoča.